N:O 2/2018 SUOMEN KÄÄNTÄJIEN JA TULKKIEN LIITTO

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

SKTL:n vuoden 2018 käännöspalkinnot

- Kääntäjänä Clas Ohlsonilla
- EU:n tietosuojauudistus
- KäTu2018

Mitä käännös saa maksaa?

Heikki Karjalainen

Käännösten hinnoittelu on ollut viime aikoina tapetilla. Tämän vuoden KäTun teema oli käännöksen hinta, mutta jo ennen symposiumin alkua varaslähdön aiheeseen otti Yleisradion nettisivuilla ilmestynyt artikkeli[1], joka kertoi alustataloudessa toimivasta freelance-kääntäjästä. KäTun jälkeen sisarjärjestömme KAJ:n puheenjohtaja Suvi Seikkula kirjoitti sitten oman näkemyksensä[2] asiasta Kajawan verkkolehteen.

Aihe ei tietenkään ole uusi, käännöspalkkioista on puhuttu maailman sivu, ja harvemmin niin, että palkkiot olisi koettu kohtuullisiksi. Vähän yleistäen voisi sanoa, että vain kuukausipalkkaiset kääntäjät ovat olleet edes kohtalaisen tyytyväisiä tulotasoonsa, kun taas yrittäjät ja freelancerit ovat aina tunteneet olevansa palkkiokuopassa.

Digitalisaatio ja sen mukana syntynyt alustatalous tai alihankintajärjestelmä on kuitenkin kiristänyt hintakilpailun peruskäännöksissä äärimmilleen. Yleisradion artikkelin kääntäjä saa käännöksistään noin kolmen euron tuntipalkan, jolla ei ilman muita tulonlähteitä todellakaan tule toimeen. Pitkään alalla toimineet voivat vielä pärjätä vanhoilla asiakassuhteilla, mutta uudempien kääntäjien on joko erikoistuttava tai tarjottava kokonaisvaltaisempia kielipalveluja tullakseen toimeen. Eikä kenelläkään ole varaa jättää myynninedistämistä retuperälle.

Kääntäjien pelastukseksi on ainakin toistaiseksi osoittautunut käännösten kasvava tarve. Globaalissa taloudessa käännöksiä tarvitaan jatkuvasti enemmän ja siksi myös käännöspalkkioiden hintahaitari on ainakin toistaiseksi pysynyt niinkin suurena kuin se on. Pieni kielialue on myös meidän etumme, suomeen ja suomesta kääntämään pystyvät yleensä vain suomalaiset, jolloin hinnat on mahdollista pitää ainakin jonkin verran korkeampina kuin valtakielien välillä tehtävissä käännöksissä.

Käännöskoneet ovat kuitenkin kehittyneet niin huimaa vauhtia, että on vain ajan kysymys, milloin kaikki vähänkään yksinkertaisemmat käännökset tehdään koneellisesti. Toistaiseksi konekäännöstä on käytetty vain silloin, kun laadulla ei ole ollut niin väliä, mutta tämäkin tulee muuttumaan, ja jälkieditoinnista tulee olennainen osa käännöstyötä.

Minun veikkaukseni on, että digitalisaatioon liittyvä luova tuho tulee mullistamaan käännösalan täydellisesti. Meidän on vain yritettävä parhaamme mukaan sopeutua tilanteeseen ja kouluttaa tuleva kääntäjäsukupolvi vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Onneksi talouden piristyminen antaa siihen vähän enemmän pelivaraa.

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton puheenjohtaja.

1 https://yle.fi/uutiset/3-10139450
2 http://kaj.fi/kajawa-lehti/lentavat_lauseet/asiantuntijatyosta_asiantuntijan_palkka_pysaytetaan_negatiivinen_kierre!.3311.news

Vad får en översättning kosta?

Heikki Karjalainen

Prissättningen av översättningar har varit på tapeten den senaste tiden. Temat för årets KäTu-symposium var översättningens pris, men redan innan symposiet inleddes tjuvstartades temat med en artikel på Yles webbplats[1]. Där berättas om en frilansöversättare som verkar inom plattformekonomin. Efter KäTu skrev vår systerorganisation KAJ:s ordförande Suvi Seikkula om sin egen syn på saken[2] i webbtidningen Kajawa.

Frågan är givetvis inte ny, arvodena för översättningar har alltid diskuterats, och mer sällan så att arvodena skulle ha upplevts rimliga. Något generaliserande kunde man säga att bara översättare med månadslön har varit ens någotsånär tillfreds med sin inkomstnivå, medan företagare och frilansar alltid har känt sig sitta i en lönegrop.

Digitaliseringen och plattformekonomin, det vill säga det underleverantörssystem som den har gett upphov till, har skärpt priskonkurrensen på grundläggande översättningar till det yttersta. Översättaren i Yles artikkel får en timlön på cirka tre euro, vilket man verkligen inte kan klara sig på utan andra inkomstkällor. De som har varit verksamma i branschen länge kan ännu klara sig på sina gamla kundrelationer, men nya översättare måste antingen specialisera sig eller erbjuda mer övergripande språktjänster för att kunna klara sig. Och ingen har råd att inte satsa på att sälja sina tjänster.

Översättarnas räddning har åtminstone hittills varit det växande behovet av översättningar. I den globala ekonomin behövs allt mer och mer översättningar, och därför har också variationen i översättningsarvodena åtminstone än så länge varit så stor som den är. Vårt lilla språkområde är också en fördel för oss. Det är i regel bara finländare som kan översätta till och från finska, och därför är det möjligt att hålla priserna åtminstone något högre än för översättningar mellan de stora språken.

Maskinöversättningen har emellertid utvecklats med så svindlande fart att det bara är en tidsfråga innan alla ens lite enklare översättningar kan göras maskinellt. Hittills har maskinöversättning bara använts då kvaliteten inte spelar så stor roll, men även detta kommer att förändras, och redigering av redan gjorda maskinöversättningar kommer att bli en viktig del av översättararbetet.

Jag gissar att den förödelse som digitaliseringen är förknippad med kommer att revolutionera översättningsbranschen i grunden. Vi måste bara efter bästa förmåga försöka anpassa oss till situationen och utbilda den kommande översättargenerationen inför framtidens utmaningar. Lyckligtvis erbjuder ljusningen i ekonomin lite mer spelrum för det.

Skribenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund. Översättning: Mats Forsskåhl

1 https://yle.fi/uutiset/3-10139450
2 http://kaj.fi/kajawa-lehti/lentavat_lauseet/asiantuntijatyosta_asiantuntijan_palkka_pysaytetaan_negatiivinen_kierre!.3311.news

Kääntäjä

ISSN 0356-4649

Julkaisija:
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:
Heikki Karjalainen
heikki.karjalainen@sktl.fi

Toimitussihteeri:
Maarit Laitinen,
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:
PPD Studio

Ulkoasu:
More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:
Painotalo Plus Digital, Lahti

Painos: 2 700 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:
Kristiina Antinjuntti, Juha Eskelinen, Jenni Kavén, Martta Ponto, Annica Törmä ja Mili Viita.

Ilmoitushinnat: www.sktl.fi

Tilaushinta 2018
Muille kuin SKTL:n jäsenille:
55 euroa (kotimaa), 65 euroa (ulkomaat)

Kannen kuva:
J. A. Hollon palkinnon saanut Seppo Raudaskoski ja Mikael Agricola -palkinnon saanut Jaana Nikula palkintojenjakotilaisuudessa. © Maarit Laitinen

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

SKTL:n ensimmäinen mentoriohjelma on alkanut

Mentoriohjelman aloitustilaisuudet järjestettiin maaliskuun lopussa Helsingissä ja Tampereella. Tilaisuuksiin oli kutsuttu kaikki mentoriohjelmaan hyväksytyt aktorit ja heidän mentorinsa.

Toivotamme mentoripareille menestyksekästä yhteistyötä!

© *Final Cut for Real*

Kansainvälinen kääntäjienpäivä pe 28.9.2018, Helsingin yliopisto

Tervetuloa mukaan!

Lisätietoja www.kaantajienpaiva.com

Tässä numerossa mm.:

S. 3. Ajankohtaista
S. 4. Vuoden 2018 Mikael Agricola -palkittu Jaana Nikula
S. 6 Vuoden 2018 J. A. Hollo -palkittu Seppo Raudaskoski
S. 8 Aarresaari-palkittu Raija Rintamäki
S. 10 KäTu2018
S. 11 Tiedon helmi Tuija Kinnuselle
S. 11 Suomentajan supermarket
S. 12 Kopiosto-apurahat haettavina
S. 13 EU:n yleinen tietosuoja-asetus
S. 16 Suomentajat lukijoiden luo
S. 18 Owen Witesman Vihtorin kirjamessuilla
S. 20 Kääntäjänä Clas Ohlsonilla
S. 22 Kääntäjäharjoittelussa Euroopan komissiossa
S. 23 Monipuolista tietoa auktorisoiduille kääntäjille
S. 25 Särö-residenssiin työskentelemään
S. 26 Kielenvaihdot tulkkauksessa

Kääntäjä näkyväksi:

”Ei ole olemassa täydellistä tekstiä, kuten ei myöskään täydellistä epätoivoa.”

Näillä sanoilla alkaa **Nitesh Anjaanin** Helsingin dokumenttielokuvafestivaali DocPointissa Suomen ensi-iltansa saanut *Dreaming Murakami*. Lause nousee dokumentin punaiseksi langaksi.

Dreaming Murakami keskittyy tanskantaja **Mette Holmiin**, joka on kääntänyt maagisesta realismista tunnettua japanilaiskirjailija **Haruki Murakamia** jo 20 vuoden ajan. Sympaattisessa dokumentissa kääntäjän seurana on myös animoitu jättiläissammakko.

Mette Holmin haastattelu julkaistaan Kääntäjä+:ssa (www.sktl.fi/kaantajaplus).

Tulossa: Lääketieteen kääntäjien seminaari tammikuussa 2019 Tampereella.

Suunniteltu ajankohta on 18.–19.1.2019.
Seuraathan ilmoittelua!

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkien aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
www.sktl.fi

Vuoden 2018 Mikael Agricola -palkittu Jaana Nikula

***Jaana Nikula**, sinut palkittiin vastikään Mikael Agricola -palkinnolla peräti kahdesta romaanisuomennoksesta, Sielujen saaresta ja Rakkaudesta kolmeen appelsiiniin. Alkuteosten kirjoittajat, **Johanna Holmström** ja **Zinaida Lindén**, asuvat molemmat Suomessa ja kirjoittavat ruotsiksi. Kääntäjien yhteisössä Agricola-palkinto on luonnollisesti iso juttu, mutta miten käännöksesi on otettu vastaan lukevan yleisön keskuudessa? Miten palstatila jakautuu ruotsinkielisten alkuteosten ja käännöstesi kesken?*

Lukijapalautetta ei ole tullut, paitsi ihan lähipiiriltä. Saan palautetta oikeastaan vain **Jens Lapiduksen** dekkareiden lukijoilta, jotka ovat todella tarkkoja esimerkiksi slangin ja puhekielisten sanojen kanssa.

Varsinkin Holmströmin kirja sai ilmestyessään paljon huomiota ruotsinkielisessä mediassa, selvästi vähemmän suomenkielisessä, mutta olen kyllä nähnyt joitakin arvioita ja blogitekstejä molemmista.

Miten tärkeää kritiikki ja lukijapalaute on kääntäjälle? Tavallisesti kääntäjä saa palautetta käännöksestään vain käännöksen toimittajalta, jollei nyt oikolukijan korjauksia pidetä palautteena. Onko sinun urallasi ollut tapauksia, joissa olet kokenut, että palautteesta – oli se sitten ammattimaista tai ei – on ollut erityisesti hyötyä, tai toisaalta haittaa?

Kun saisikin palautetta työstään, mutta meillähän on se, etteivät kriitikot yleensä sano käännöksestä sitä eivätkä tätä. Käännös on kuitenkin keskeinen osa käännöskirjaa ja jos kriitikko haluaa todella palvella lukijaa, kritiikin olisi hyvä sisältää muutakin kuin juoniselostusta tai kirjailijan esittelyä. On kyllä ikävä sellaisia kriitikoita kuin vaikka **Pertti Lassila**, joka kiitti tai moitti kun aihetta oli.

Minulla oli monta vuotta sellainen olo, että käännän johonkin mustaan aukkoon, kukaan ei näe, lue eikä välitä käännöksestä lainkaan. Sellainen tunne on pitkän päälle turhauttava ja aika vaarallinenkin, helposti alkaa tehdä töitä hällä väliä -asenteella ja jos niin käy, on parasta lopettaa kokonaan. Vuosia sitten Södikan juhlissa muuan kääntäjä sanoi, että tämä on julma ammatti. En silloin tajunnut mitä hän tarkoitti, mutta nyt taidan tietää.

Ne muutamat lukijapalautteet, joita siis on tullut, ovat olleet todella tärkeitä, niin kuin kustannustoimittajienkin palaute. Kääntäjät eivät kai ihan helposti rupea

”Kun saisikin palautetta työstään, mutta meillähän on se, etteivät kriitikot yleensä sano käännöksestä sitä eivätkä tätä.”

ruotimaan toistensa töitä, mutta vastikään eräs vanhempi kollega huomautti, että minulla on ikävä tapa sanoa jatkuvasti ”kohautti olkiaan” vaikka ”harteitaan” tai ”olkapäitään” olisi parempi. Tällaiset pienet jutut ovat kullanarvoisia. Kun olin aloitteleva kääntäjä, suomennokseni vilisivät laittaa-verbiä, kunnes **Oili Suominen** neuvoi, ettei pidä laittaa muuta kuin ruokaa ja lapsia. Muistan sen neuvon aina. Noudatan myös tarkasti **Annikki Sunilta** kauan sitten kuulemaani ohjetta: ei koskaan kursivoituja repliikkejä. Repliikki pitää rakentaa niin, ettei kursiivia tarvita.

Voin kertoa tähän väliin yhden omankin vinkin: kaksoispisteellä tekee ihmeitä. Taiten käytettynä se muuttaa pitkät virkkeet ymmärrettäviksi ja mukavasti soljuviksi, se ryhdistää tekstiä ja on noin yleensäkin kääntäjän paras kaveri.

Meillä on kaikilla oma työkalupakkimme, jossa on vaikka mitä työvälineitä ja monenlaisia niksejä. Pääsin kerran veneenveistämölle katsomaan, kun siellä tehtiin venettä ja ajattelin, että toi on ihan samaa kuin mitä minäkin teen. Pitää tietää kaikki konstit joilla saadaan aikaiseksi merikelpoinen vene ja sitten pitää tietää milloin on aika lopettaa.

Minua esimerkiksi kiinnostaa loputtomasti se miten ihmiset puhuvat, ei niinkään se mitä sanotaan kuin se miten sanotaan. Ja mitä jätetään sanomatta ja missä kohdin pidetään tauko. Istun bussissa ja ratikassa korvat hörössä kuuntelemassa miten muut matkustajat puhuvat. Olen aina lukenut paljon näytelmiä (en tykkää paksuista kirjoista) ja sekin on hyvää harjoitusta dialogin kääntämiselle.

”Istun bussissa ja ratikassa korvat hörössä kuuntelemassa miten muut matkustajat puhuvat.”

Veneenkin voi tehdä yksin, mutta aina on parempi, jos on joku auttamassa. Mainitsit kustannustoimittajan palautteen. Millainen on hyvä kustannustoimittaja?

Minulla on ollut sillä tavalla hyvä onni, että olen saanut tehdä töitä erinomaisten toimittajien kanssa ja niiltähän oppii vaikka mitä. En tunne privaatisti niitä toimittajia joiden kanssa olen eniten tehnyt töitä, mutta meidän suhde on aina ollut hyvin intiimi ja luottamuksellinen, tuntuu melkein kuin he tuntisivat minut paremmin kuin monet ystävät. Hyvä toimittaja saa kääntäjän yrittämään aina vaan enemmän, menemään pidemmälle, uskaltamaan enemmän. Viimeksi kun tein Otavan **Jaana Koistisen** kanssa yhden kirjan, ajattelin että jos hän olisi urheiluvalmentaja niin kyllä siinä ennätykset paukkuisivat. Toimittajan olisi hyvä kaiken aikaa katsoa kokonaisuutta eikä tuijottaa yksittäisiä sanoja tai lauseita, koska käännös on kuitenkin aina tiukka kokonaisuus – jos muuttaa yhtä kohtaa, joutuu luultavasti muuttamaan toista ja kolmattakin.

Hyvän kustannustoimittajan yksi ominaisuus on myös hyvät ihmissuhdetaidot. Hän ottaa kääntäjän avosylin vastaan, on valmis kommunikoimaan, osaa kehua ja innostaa mutta myös osoittaa puutteet ja epäselvyydet. Välinpitämättömyys on suunnilleen pahinta mitä kustannustoimittajassa voi kohdata, onneksi sellaisia toimittajia on harvassa. Kääntäjälle oma työ on niin syvästi henkilökohtainen asia, että jos siihen suhtaudutaan yliolkaisesti kustantamossa, se tuntuu niin pahalta, että pilaa yhteistyön, pahimmassa tapauksessa käännöksenkin.

Kääntäminen on muutenkin äärettömän herkkä laji. Näen joskus painajaista: edessä on teksti joka pitäisi kääntää, mutta en tiedä miten käännetään, ei ole aavistustakaan mistä aloittaisin. Melkein jokaisen kirjan kanssa tuleekin jossain vaiheessa ihmeteltyä mitä sille oikein pitäisi tehdä. Tai oikeastaan ihan jokaisen kirjan. Kääntäminen on maailman vaikeinta, mutta työn pitää silti tuntua leikiltä. On oltava sellainen tunne, että kun alkuvaiheen ihmetyksestä on päästy, niin sitten mennään eikä meinata.

Tähän on hyvä lopettaa. Kiitos haastattelusta ja onnea vielä kerran!

Haastattelijana toimi kirjallisuuden suomentaja ja SKTL:n puheenjohtaja **Heikki Karjalainen**

Vuoden 2018 J. A. Hollo -palkittu Seppo Raudaskoski

Terve! Meiltä pyydettiin semmoinen kiva ja vähän erilainen palkintohaastattelu, joten lähetän nyt kysymyksiä täältä yläkerrasta. Aloitetaan kuitenkin klassisesti. Miltä nyt tuntuu?

Kiitolliselta ja onnekkaalta.

Klassista. Sait Hollo-palkinnon Romanoveista ja olit viime vuonna ehdokkaana Putin-kirjasta. Olet ilmiselvästi suuri Venäjän ja tietokirjojen ystävä. Vai mitä käännät mieluiten?

Olen Venäjän ystävä siinä missä purjehduksen kilpailusääntöjen tai amerikkalaisten erityisopettajien – otan yleensä vastaan kaikki ne käännöstoimeksiannot, joita tarjotaan ja jotka ehdin tehdä. Vielä on kokematta sellainen kustantamo, joka tulisi kysymään, mitä haluaisin mieluiten kääntää. (**Michael Chabonin** romaani *The Amazing Adventures of Kavalier & Clay* olisi kiva, jos joku kysyy.)

Mitä tulee tietokirjallisuuteen, pidän siitä sikäli, että sen riskit kääntäjän mielenterveydelle ovat pienemmät kuin kaunokirjallisuuden. Mikään ei ole niin hienoa kuin hyvän kaunon kääntäminen, eikä mikään niin kauheaa kuin huonon kaunon. Tietokirjallisuus asettuu kokemukseni mukaan turvallisesti siihen välille.

Laskin hyllystä, että olet kääntänyt kolmisenkymmentä kirjaa tähän mennessä. Onko niiden joukossa erityisiä suosikkeja? Esimerkiksi hyvää kaunoa?

Mainitaan nyt aikajärjestyksessä kolme: Ensimmäisenä **Barack Obaman** omaelämäkerta *Unelmia isältäni*, jonka käänsin puoliksi **Mika Tiirisen** kanssa. Työ eteni samaa tahtia kuin Obaman ensimmäinen presidentinvaalikampanja, ja jännittävien ulkosuomennuksellisten puitteiden lisäksi hankkeessa oli kiehtovaa se, että Obama osoittautui todella raskaan sarjan sanankäyttäjäksi. Uran siinä vaiheessa kirja oli kova haaste, ehkä liiankin kova, mutta hengissä selvisin.

Toinen mielikirja oli **Will Wilesin** romaani *Puulattian kunnossapito*, joka tarjosi hervotonta tilannekomiikkaa,

Seppo Raudaskoski ja Natasha Vilokkinen ovat ensimmäinen aviopari, josta kumpikin on voittanut J. A. Hollon palkinnon.

haikeaa surumielisyyttä ja tajuntaa avartavia pikkuhuomioita elämästä ja aineellisesta maailmasta. Sain viettää hetken verran taiteilijaelämää suomentajana, jonka mielenlaatu käy yksiin kirjailijan kanssa, ja sain muistutuksen siitä, miksi jotkut ylipäätään ovat innostuneita kaunokirjallisuudesta.

Kolmantena mainittakoon **Robert Wilsonin** murhadekkari *Sevillan sokea mies*, joka oli nautittavaa ja syvällistä kirjallisuutta genrevaatteissa. Miellyttävää työssä oli myös se, että pääsin kymmenisen vuotta alalla oltuani viimein kustannustoimittaja **Outi Järvisen** oppiin ja tunsin kehittyväni sen ansiosta suomentajana aivan harppauksenomaisesti.

Semmoiset toimittajat on kyllä mukavia. Jäikö mieleen mitään yksittäistä oivallusta?

Sanotaanko nyt niin, että hyvä toimittaja auttaa suomentajaa tarkastelemaan tekstiä jonkinlaisesta levollisesta lintuperspektiivistä, jossa yksityiskohdat ovat tärkeitä mutta yhtä tärkeää on luopua lähtökielen lainalaisuuksista. Kun tämä kokemus toistuu tarpeeksi usein, siitä jää mieleen sellaisia hyödyllisiä automaatioita, joita voi kutsua myös ammattitaidoksi.

Onko sinulla kääntäjänä jokin erityinen vahvuus?

Omana vahvuutenani pidän dialogin suomentamista. Työskentelin ennen näitä hommia av-kääntäjänä, ja minulle on muodostunut aika vahvoja mielipiteitä siitä, millaisilla keinoilla erilaisten henkilöiden ääniä kannattaa ruveta tavoittelemaan. Lisäksi dialogikäännösten miettimisessä (kuka puhuu kenelle ja millaisessa tilanteessa) on kyse juuri sellaisesta eläytymisestä, joka on minusta kääntämisessä hauskinta.

Tietokirjoissa ei kyllä pääse kovin usein kääntämään dialogia.

Eipä kylläkään. Tosin tietokirjojenkin henkilöt pääsevät usein ääneen asiakirjasitaateissa (esimerkiksi Romanoveissa täytyi tavoitella kaikenlaisia kielenparsia 1600-luvun alun arkaaisista kronikoista 1900-luvun alun mielenterveysongelmaisiin hallitsijoihin). Ja ääni se on kertojaäänikin, suomentajan alusta asti rakentama.

Tuleeko mieleen jotain erityisiä kielellisiä tai käännöksellisiä vaikutteita?

Lapsuuteni Rovaniemi oli sikälikin mainio kasvuympäristö, että siellä asui paljon junantuomia eri puolilta Suomea (vanhempani olivat samaa porukkaa) ja altistuin monenlaiselle puheelle.

Käsitykseni hyvästä kirjasuomesta on lähes kokonaan suomentajien rakentama – luin lapsena paljon **Elina Karjalaista** ja **Veikko Huovista**, mutta muuten tärkeimpiä mallin antajia olivat kai Aku Ankan päätoimittaja **Sirkka Ruotsalainen**, ranskankielisen sarjakuvan kääntäjät **Soile** ja **Heikki Kaukoranta** sekä **Jukka Kemppinen**, **Tove Janssonin** ja **Astrid Lindgrenin** lukuisat suomentajat sekä fantasiaklassikoista vastanneet **Kersti Juva** ja **Kristiina Rikman**. Av-kääntäjistä on parhaiten jäänyt mieleen **Annu James** ja hänen kielellinen tykityksensä *Kyllä, herra ministerissä*.

Isompana olen tietysti oppinut fanittamaan monia suomentajakollegoja ja yritän omaksua heiltä hyviä käytäntöjä.

Sattuneesta syystä tiedän, että opiskelit kääntämistä Tampereella. Miten se on vaikuttanut uraan tai identiteettiin?

No sen lisäksi, että Tampere on verraton paikka täynnä hyviä ihmisiä, verkostoituminen laitoksen opiskelijoiden kanssa on poikinut useita työtilaisuuksia, muun muassa ensimmäisen kirjakäännökseni. Ilman käännöstieteen opintoja minulla ei siis olisi uraakaan.

Identiteettiin opiskelu on vaikuttanut ehkä niin, että tunnen vahvasti olevani ennen kaikkea kääntäjä, laajan ja kirjavan ammattikunnan edustaja. Suomentaminen on se kääntämisen ala, jolle olen erikoistunut ja joka on antanut hirveän paljon, mutta ihailen taitavia asiatekstikääntäjiä, av-kääntäjiä ja tulkkeja yhtä paljon kuin oman alani huippuja, semminkin kun he tekevät usein jotakin sellaista, mitä en itse osaa alkuunkaan.

Kun nyt asiaa tarkemmin ajattelen niin tunnetko oikeastaan ketään muita kuin kääntäjiä?

Harrastukset ovat tässä suhteessa henkireikäni, sillä niiden ansiosta tapaan myös muiden alojen ihmisiä. Mutta ehkä kääntäjä ei voi todella tuntea kuin toisia kääntäjiä.

Meillä taitaa olla merkkimäärä kohta kasassa. Lopuksi voisin vielä kiittää siitä, että hankit Rantasalon kiertopalkinnon talouteemme. Se on hieno.

Ei kestä! Aika painava tosin.

Tulikohan tästä nyt yhtään erilainen haastattelu?

Vaikea sanoa, minua ei ole ennen haastateltu pikaviestimitse yläkerrasta.

Haastattelijana toimi Hollo-palkittu suomentaja
Natasha Vilokkinen.

Aarresaari-palkittu Raija Rintamäki

© Raija Rintamäki

Kuka olet? Mistä olet? Miksi työskentelet kääntäjänä? Millainen oli tiesi kääntäjäksi? Tiesitkö aina haluavasi kääntää?

Olen kirjallisuuden suomentaja. Vartuin Pohjanmaalla, Alavudella, lähdin opiskelemaan kääntämistä Tampereen yliopistoon heti lukion jälkeen vuonna 1982, ja Tampereesta tuli kotini. Olin koulussa hyvä kielissä, ja lukioikäisenä heräsi halu työskennellä kielten parissa. En kuitenkaan tuntenut vetoa opettajan työhön, joten kääntäminen oli luonteva vaihtoehto. Uunituoreena maisterina lähetin käännösnäytteen muutamaan kustantamoon, ja siitä ura lähti urkenemaan.

Millainen käännösprosessisi yleensä on?

Ensin luen alkutekstin läpi vähintään kertaalleen. Laadin käännösaikataulun laskemalla summittaisen viikkokiintiön eli sen, kuinka monta sivua viikossa on saatava suht' kelvollista raakatekstiä aikaan, jotta pysyn sovitussa aikataulussa. Ja sitten vain kääntämään. Pyrin selvittelemään ongelmallisia kohtia mahdollisimman pitkälti jo raakakäännösvaiheessa. Kun raakis on valmis, printtaan sen paperille ja käyn sen läpi vertaillen alkutekstiin. Tässä vaiheessa ratkon jäljellä olevia käännösongelmia ja koetan saada tekstin rullaamaan luontevasti suomeksi. Olennainen työvaihe on korjausten siirtäminen paperilta tiedostoon: silloin en enää vilkuile alkutekstiä vaan yritän katsoa suomennosta kokonaisuutena. Varsinaisen käännösprosessin aikana minulle on tärkeää lukea aina illalla läpi se pätkä, jonka aion kääntää seuraavana päivänä. Aivot työstävät tekstiä unen aikana ja moni ongelma ratkeaa aivan omalla painollaan, vaikka vielä illalla tekstiä lukiessa tuntuu, ettei ikinä keksi, kuinka tuonkin nyt sanoisi.

Lähetän valmiin käännöksen kustannustoimittajalle, hän lukee sen ja esittää siihen omat korjausehdotuksensa. Muokkaan tekstiä niiden pohjalta edelleen, ja sitten teksti taitetaan kirjan muotoon. Luemme kumpikin korjausvedoksen, ja vielä tässäkin vaiheessa viilataan käännösratkaisuja, koska usein vasta valmiin näköisestä kirjasta huomaa jonkin olevan pielessä. Tekstin on hyvä saada levätä käännösprosessin eri vaiheiden välillä, ja myös toimitusprosessiin kuluva aika saa näkemään tekstin uudessa valossa.

Millaista Dunne-sarjan kääntäminen on ollut? Mikä kirjoissa on parasta? Mikä kirjojen käännöstyössä on parasta?

Dunne-kirjat ovat ehdottomia suosikkejani: minua miellyttää **Rose Lagercrantzin** taito ladata niukahkoon tekstimäärään sisältöä ja vivahteita, ja **Eva Erikssonin** kuvitus on ilmaisuvoimassaan vertaansa vailla. Henkilöhahmot ovat uskottavia ja moniulotteisia, ja tekijät osaavat todella eläytyä lapsen maailmaan. Kirjojen tekstimäärä näyttää kasvavan sitä mukaa kuin päähenkilölle tulee lisää ikää. Hienoa näiden kirjojen kääntämisessä on päästä seuraamaan Dunnen varttumista kirja kirjalta, vähän kuin seuraisi lapsen kehittymistä omassa lähipiirissä. Mieluisa osuus käännösprosessissa on yhteistyö kustannustoimittaja **Minna Ihatsun** kanssa, me kun olemme Dunne-faneja molemmat ja taidamme löytää tuosta herkästä ja empaattisesta pikkutytöstä vähän omaa itseämme.

Tuottamasi käännökset ovat ilahduttavan vaivattomia ja viehättäviä lukea ääneen. Luetko itse tekstiäsi ääneen käännöstä tehdessäsi?

Minulla on hyvä ystävä, herra Ateljeekriitikko, jonka kanssa luen ääneen läpi kaikki lastenkirjasuomennokseni. Etenemme sivun kerrallaan niin, että hän lukee alkutekstin ja minä luen hänelle suomennokseni. Keskustelemme mahdollisista kompastuskohdista, mietimme ratkaisuja ongelmiin, ja lopuksi hän lukee vielä suomennoksen ääneen minulle. Toimimme siis kumpikin vuoroin lukijana ja kuuntelijana. Silloin on helppo huomata, jos jokin kohta tökkii.

Urasi on ollut pitkä.
Onko kääntäminen muuttunut tänä aikana?

Ensimmäiset käännökseni kirjoitin vielä kirjoituskoneella, mutta kun töitä alkoi tulla lisää, oli varaa investoida oikein tietokoneeseen. Suuria mullistuksia urani aikana ovat olleet sähköisten sanakirjojen ja Internetin tulo. Nykypäivänä tuntuu aivan käsittämättömältä ajatella, miten on ikinä voinut pärjätä ilman. Esimerkiksi **Merete Mazzarellan** teoksissa on runsaasti lainauksia moninaisista lähteistä, ja netin avulla sitaatit ja niiden mahdolliset suomennokset on helppo jäljittää. Suomentajien sähköpostilista Konteksti ja nyttemmin myös Facebookin ryhmät tarjoavat yksinään työskentelevälle hyviä ”kahvipöytäkeskusteluja” ja kollegiaalista apua. Mutta ihan kaikki ei sentään vielä suju sähköisesti: kirjastoon on yhä usein asiaa, eri alojen asiantuntijoille täytyy soitella, ja paperisanakirjoista muun muassa Nykysuomen sanakirjaa tarvitaan tämän tästä.

Mikä lastenkirjallisuudessa on parasta?

Suomentajan kannalta lastenkirjallisuus on ihanan monipuolista käännettävää. Kuvan ja sanan vuorovaikutus rikastuttaa kirjoja, ääneen luettavuus on tärkeässä osassa, ja aivan pienille tarkoitetuissa kirjoissa on usein kotoutettava asioita Suomen oloihin. Minusta on upeaa saada olla edistämässä vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta, kun suomennan kirjoja, jotka on tarkoitettu yhteisiin lukuhetkiin. Ja kyllähän lastenkirjat ravitsevat myös omaa sisäistä lastani ja auttavat pysymään sopivan höpsösti lapsenmielisenä. Minulla on esimerkiksi korvaamattomana kokemusasiantuntijana ja työtoverina kaikkia eläinaiheisia kirjoja kääntäessäni Pupu (jota joku ymmärtämätön tosin saattaisi kutsua pehmoleluksi).

Oletko ikinä kirjoittanut omia kaunokirjallisia tekstejä?

En. Minua viehättää nimenomaan kääntäminen, kahden kielen välillä operoiminen kaikkine haasteineen. Mikään ei ole niin palkitsevaa kuin se, että löy- >

Aarresaari-palkinto:

- Ensimmäisen Aarresaari-palkinnon sai **Raija Rintamäki** lastenkirjalla ***Onnentyttö Dunne*** (Kustannus Mäkelä 2016). Ruotsinkielinen alkuteos on **Rose Lagercrantzin** kirjoittama ja **Eva Erikssonin** kuvittama *Mitt lyckliga liv.*

- IBBY Finlandin lasten- ja nuortenkirjallisuuden Aarresaari-käännöspalkinto jaettiin ensimmäisen kerran 27.3.2018. Aarresaari-palkinnolla IBBY Finland haluaa kiittää ja kannustaa lasten- ja nuortenkirjallisuuden kääntäjiä heidän arvokkaasta työstään.

- Joka toinen vuosi jaettava Aarresaari-palkinto on arvoltaan 3000 euroa. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto rahoittaa palkinnon Kopiostosta saamillaan tekijänoikeuskorvauksilla.

Pupu ja hänelle omistettu opus, Tracey Corderoyn ja Alison Edgsonin kuvakirja Lue vielä yksi. Kuva: Raija Rintamäki

tää pitkään askarruttaneeseen kohtaan juuri oikean ilmaisun tai saa lorukirjassa rytmin ja riimin toimimaan. Kääntämisessä on kiehtovaa myös rajankäynti uskollisuuden ja vapauden välillä: usein pinnalta katsoen hyvinkin vapaalta näyttävä tulkinta voi lopulta olla sisällöllisesti kaikkein uskollisin alkutekstille. Suomentajan tärkein kysymys oman raakakäännöksensä äärellä onkin aina: ”Niin, mutta miten tämä sanotaan suomeksi?”

Haastattelukysymykset: Anne Ketola
Kirjoittaja on lastenkirjakääntämisen tutkija Tampereen yliopistossa.

XVI Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi toi Turkuun yli 150 käännösalan toimijaa

KäTu2018 Turun yliopistossa 13.–14.4.

Paneelikeskustelussa mukana olivat (vasemmalta oikealle) Tiina Kinnunen, Kristiina Antinjuntti, Tiina Holopainen, Hanna Gorschelnik, Katja Virtanen sekä Turkka Kulmala.

Vuonna 2018 KäTu-teemana oli *Kääntämisen hinta,* jolla haluttiin herättää keskustelua kääntämisen ja tulkkauksen hinnasta sekä konkreettisessa että kuvaannollisessa mielessä. Professori **Outi Paloposki** Turun yliopistosta nosti aiheen esiin pleenariesitelmässään *Arvo, korvaus ja hinta. Miten kääntämisestä on Suomessa palkittu? Mikä on kääntämisen hinta?*

Joss Moorkensin peruuntuneen plenaariesitelmän tilalla pidetty paneelikeskustelu *Kääntämisen hinta: Mitä kääntämisestä ja tulkkauksesta Suomessa nykypäivänä maksetaan ja kuka maksaa?* sai paljon kiitosta. Paneelissa keskustelivat **Kristiina Antinjuntti** (SKTL), **Hanna Gorschelnik** (KAJ), **Tiina Kinnunen** (Kääntäjämestarin kirja), **Turkka Kulmala** (Traduct oy) sekä **Katja Virtanen** (SKY). Puheenjohtajana toimi **Tiina Holopainen** (Turun yliopisto).

Esille nousi erityisesti myös kääntämättömyyden hinta, ja se miten kalliiksi kääntäjälle tulee kääntää liian halvalla. Käännösalan olisi hyvä näyttäytyä myös positiivisen kautta: kääntäjän tulee osoittaa olevansa asiantuntija ja käyttäytyä ja esiintyä sen mukaisesti. Myös alan tulevaisuutta ennustettiin paneelissa ja arvioitiin, että konekäännökset ja jälkieditointi eivät välttämättä paljonkaan laske käännöstyön hintaa.

Kukaan tuskin uskoo tosissaan, että koneet kääntäisivät tulevaisuudessa *virheetöntä* kaunokirjallista tekstiä, mutta ihmistä tarvitaan myös muiden tekstilajien laaduntarkistajana ja -valvojana. Tekniikka ei myöskään voi kantaa vastuuta tai tehdä eettisiä valintoja – näitä varten tarvitaan vastaisuudessakin aina ihminen ratkaisujen taakse.

Erikoistuminen nähtiin keinona nostaa käännöstyöllä saatavia ansioita. Useammassa yhteydessä esille nousi myös kääntämisen uusi, suositeltava tarjouskäytäntö, jossa tarjottaisiin eri hintoja eri laatuisille käännöksille. ”Ei kannata myydä Mersua Ladan hinnalla”, kuten Tiina Kinnunen asian kiteytti.

Plenaariesitelmien lisäksi ohjelmassa oli esitelmiä rinnakkaisissa sektioissa, työpajoja sekä posteriesittelyjä. Symposiumissa esiteltiin runsaasti kiinnostavia aloitteilla olevia tutkimuksia, joiden valmistumista SKTL jää odottamaan kiinnostuksella.

Teksti: Maarit Laitinen
Kirjoittaja on SKTL:n tiedottaja.

MikaEL–verkkojulkaisun seuraavan, vuonna 2019 julkaistavan, volyymin artikkelit tulevat pohjautumaan XVI KäTussa pidettyihin esitelmiin, postereihin, työpajoihin ja paneeleihin. MikaELin aikaisemmat volyymit ovat luettavissa osoitteessa www.sktl.fi/liitto/seminaarit/mikael–verkkojulkaisu.

Vuoden 2018 Tiedon helmi Tuija Kinnuselle

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaosto on myöntänyt tämän vuoden Tiedon helmi -palkinnon yliopistonlehtori, dosentti **Tuija Kinnuselle**. Hänet palkittiin oikeustulkkauksen opetuksen valtakunnallisen kehittämisen hyväksi tekemästään yhteiskunnallisesti merkittävästä työstä. Palkinto luovutettiin Turussa Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen XVI symposiumin yhteydessä Turun yliopistossa 13.4.

”Tuntuu äärimmäisen hyvältä, että tällaisen tunnustuksen saa nimenomaan kollegoilta.”
- Tuija Kinnunen

Palkintoperusteluissa todetaan, että Kinnunen on ollut puheenjohtajana Opetushallituksen nimeämässä oikeustulkin erikoisammattitutkintoa suunnitelleessa työryhmässä ja toiminut aktiivisesti oikeustulkkien erikoistumiskoulutusta kehittävässä O-ERKO-hankkeessa. Tutkimuksellaan hän on tehnyt oikeustulkkausta tunnetuksi Suomessa, ja hänen oikeusalan kääntämistä ja oikeustulkkausta käsitteleviä julkaisujaan käytetään korkeakouluissa oppimateriaalina. Lisäksi Kinnunen on kouluttanut oikeuslaitoksen henkilökuntaa eri puolilla Suomea.

Kinnunen toteaa, että yliopistohommissa hänestä tuntuu välillä siltä, ettei saa mitään aikaan tai ettei kukaan huomaa, mitä saa aikaan. ”Siksi nyt tuntuu äärimmäisen hyvältä, että tällaisen tunnustuksen saa nimenomaan alan kollegoilta. Tunnustuksista parhain!”

Lue Tuija Kinnusen haastattelu Kääntäjä-lehden seuraavasta numerosta.

Kääntäjille uusi ilmainen tiedonhakusivusto

Suomentaja **Natasha Vilokkisen** päätoimittama Suomentajan supermarket on erityisesti kääntäjille suunnattu tiedonhakusivusto. Sen tarkoituksena on kerätä kääntäjän kannalta hyödyllisiä tietolähteitä ja perustaa koko ammattikunnalle yhteinen tietotoimisto, jossa kirjanmerkkikansioon helposti unohtuvat kallisarvoiset lähteet saadaan kaikkien käyttöön.

Natasha kertoo idean syntyneen jo viime vuosituhannella hänen opiskellessaan yliopistossa sivuaineena informaatiotutkimusta. Hän teki proseminaarityönsä kääntäjän tiedonhakusivustosta, ja ajatus jäi itämään. ”Kun kukaan muu ei tarttunut aiheeseen, minun oli pakko tehdä se itse.”

Natasha ottaa mielellään vastaan uusia linkkivinkkejä ja ehdotuksia uusiksi kategorioiksi. Sivustolle voi lähettää myös itse kerättyä laadukasta aineistoa kuten sanastoja ja artikkeleita. Ehdotuksia otetaan vastaan osoitteessa suomentaja@suomentajansupermarket.fi.

Suomentajan supermarket löytyy osoitteesta https://suomentajansupermarket.fi/.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on tukenut sivuston perustamista stipendillä.

Kopiosto-apurahat haettavina

Hakuaika: 1.6.–3.8.2018
Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus julistaa haettavaksi kopioinnista maksettujen tekijänoikeuskorvausten perusteella Kopiosto-apurahat kääntäjille.
Apurahapäätökset tekee liiton hallitus hakemukset käsittelevän erillisen Kopiosto-työryhmän ehdotuksen perusteella. Apurahan myöntäminen on harkinnanvaraista. Apuraha voi olla suuruudeltaan **enintään 2 000 euroa**. SKTL ilmoittaa yli 1000 euron suuruiset apurahat verottajalle.

Valtakirja

Kopiosto-valvontavaltakirjan antaminen varmistaa, että Kopiosto jatkossakin säilyttää lisenssijärjestön asemansa ja voi kerätä tekijänoikeusmaksuja, joilla apurahat rahoitetaan. SKTL:lle valtakirja annetaan kääntäjän ominaisuudessa. Valtakirjalomakkeet löytyvät Kopioston sivuilta www.kopiosto.fi/valtakirja.
Apurahaa voivat hakea kaikki, jotka ovat kääntäneet tekijänoikeuslaissa tarkoitettua suojattua aineistoa, ts.
– kirjallisuutta (sekä kaunokirjallisuutta että varsinkin tieto- ja oppikirjallisuutta),
– artikkeleita sanoma- tai aikakauslehdille tai
– julkaistua asiatekstiä.

Apurahatyypit

Kopiosto-apurahaa voidaan myöntää **hanke- tai konferenssiapurahoina**. Apuraha on henkilökohtainen.
Hankeapurahaa voi hakea tiettyyn käyttökohteeseen, esim. perusteltua opintomatkaa varten, ammattikirjallisuuden, työvälineiden tai työhuoneen hankintaan taikka muuhun kääntäjän ammattitaitoa ja työskentelyolosuhteita edistävään tarkoitukseen.
Konferenssiapurahalla tarkoitetaan apurahoja kansainvälisiin tai kotimaisiin seminaareihin taikka konferensseihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin, yms. Konferenssiapurahaa voidaan myöntää myös hakijoille, jotka eivät tuota tekijänoikeuslaissa tarkoitettua suojattua aineistoa eli kopioitavaa materiaalia (avkääntäjät, tulkit sekä opettajat ja tutkijat).
Kopiointimateriaalia tuottavat kääntäjät voivat saada vuosittain yhden apurahan konferenssimatkaan, vaikka olisivat saaneet hakuvuonna tai sitä edeltävänä vuonna suurimman mahdollisen Kopiosto-apurahan. Myöskään hakuvuonna tai sitä edeltävänä vuonna saatu vuosiapuraha tai muu suuri apuraha ei ole este konferenssiapurahan saamiselle.

Hakuohjeet

Hakemuksessa on oltava mukana **yksilöity selvitys siitä, mitä ja minkä verran hakija on viimeisen 3 vuoden aikana kääntänyt (hakuhetkestä kolme vuotta taaksepäin)**. Erityisesti lehdistölle käännettyjä tai julkaistuja asiatekstejä kääntäviä pyydetään selvittämään, **minkä tyyppisiä ja kuinka laajoja tekstejä he ovat kääntäneet, missä käännökset on julkaistu jne**. Hakijan on selostettava hakemuksessa hankkeensa mahdollisimman tarkasti ja liitettävä mukaan yksilöity kustannusarvio sen toteuttamisesta (perustelut sisältävä työsuunnitelma sekä kustannusarvio). Jos perustelut puuttuvat, apurahaa ei voida myöntää.

Haun rajoitukset

Kolmen viime vuoden aikana saadut apurahat (sekä Kopiosto-apurahat että muut) otetaan huomioon jaosta päätettäessä.

Apurahaa ei myönnetä

- virkistystarkoituksiin eikä sosiaalisin perustein, esim. elinkustannuksiin.
- takautuvasti (jo valmistuneeseen hankkeeseen tai pidettyyn konferenssiin).
- hankeapurahan hakijalle, joka on hakuvuoden tai sitä edeltäneen vuoden aikana saanut Kopiosto-hankeapurahaa yhteensä vähintään 1 000 euroa.
- hakijalle, jolla on parhaillaan tai on ollut hakuvuotena taikka sitä edeltäneenä vuotena tai jolle on seuraavaksi vuodeksi myönnetty vähintään 1-vuotinen taiteilija-apuraha tai määrältään siihen verrattava muu suuri apuraha.
- jos hakemus on puutteellinen.

Hakulomake

Kopiosto-hakemuksen voi toimittaa vain sähköisellä lomakkeella liiton kotisivujen kautta. Lomakkeen voi täyttää hakuaikana osoitteessa www.sktl.fi/liitto/apurahat/kopiosto-apurahat/hakulomake.
HUOM! Hakemuksen voi täyttää sähköisesti vain hakuaikana, 1.6.2018 alkaen. Lomake on täytettävä tarkasti – puutteellisesti täytettyjä hakemuksia ei oteta käsittelyyn. Hakemusta ei voi täydentää jälkikäteen ja hakija vastaa itse hakemuksessa antamiensa tietojen oikeellisuudesta.
Hakuaika alkaa perjantaina 1.6.2018 ja päättyy perjantaina 3.8.2018 klo 23:59.

Apurahaselvitys

Kopiosto-apurahan käytöstä on saajan annettava liiton hallitukselle luotettava selvitys, johon on liitettävä kuitit. Selvitys on toimitettava 1 (yhden) vuoden sisällä apurahan myöntämisestä. Selvityksen laiminlyöjälle ei myönnetä Kopiosto-apurahaa 6 (kuuteen) vuoteen.

-Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitus

© Pixabay

EU:n yleinen tietosuoja-asetus

EU:n yleinen tietosuoja-asetus on tullut voimaan 24.5.2016 ja sen soveltaminen alkaa 25.5.2018. Henkilötietojen käsittelyn tulee olla yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista toukokuussa 2018. Tällä hetkellä sovellettavan yleisen henkilötietolain pääperiaatteet säilyvät, mutta asetus tuo myös uusia velvoitteita rekisterinpitäjälle ja oikeuksia rekisteröidylle.

Tietosuoja-asetus koskee kaikkia sen soveltamisalaan kuuluvia henkilötietoja käsitteleviä organisaatioita, niin rekisterinpitäjiä kuin henkilötietojen käsittelijöitäkin. Asetuksen mukaan henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tavanomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella. Soveltamisala on siis hyvin laaja, riittää että henkilö on tunnistettavissa.

Tietosuojaperiaatteita ovat:

- käsittelyn lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys
- käyttötarkoitussidonnaisuus
- tietojen minimointi
- tietojen täsmällisyys
- tietojen säilytyksen rajoittaminen
- tietojen eheys ja luottamuksellisuus
- rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus

Rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, että tietosuojaperiaatteita noudatetaan kaikissa henkilötietojen käsittelyvaiheissa. Rekisterinpitäjän tulee oletusarvoisesti käsitellä vain kunkin käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia henkilötietoja.

Ensin nykytilan kartoitus

Organisaation on tietosuoja-asetuksen vaikutuksia arvioidessaan hahmotettava kokonaiskuva henkilötietojen käsittelyn nykytilasta. Organisaatio voi esimerkiksi kuvata, mitä henkilötietovarantoja sen hallussa on, miten tietosuojaperiaatteet on otettu huomioon, toimintaan liittyvät henkilötietovirrat, henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteet, miten tietoturvasta on huolehdittu ja miten henkilötietojen käsittelyyn liittyvä riskienhallinta on toteutettu.

Kun organisaatio on kartoittanut henkilötietojen käsittelyn nykytilan, sen tulisi selvittää, mitä konkreettisia muutoksia ja toimenpiteitä tietosuoja-asetuksen sääntely sen suorittamalle henkilötietojen käsittelylle tarkoittaa.

Tietosuoja-asetuksen velvoitteiden edellyttämien toimenpiteiden laatu ja laajuus riippuvat esimerkiksi organisaation käsittelemistä henkilötiedoista, käsittelyyn kohdistuvasta riskistä ja nykyisistä käytännöistä. Velvollisuus koskee kerättyjen henkilötietojen määrää, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa.

Tietojärjestelmät on lähtökohtaisesti rakennettava niin, että ne mahdollistavat rekisterinpitäjän velvoitteiden toteuttamisen, esimerkiksi tarpeettomien tietojen poistamisen ja rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen.

>

© Pixabay

Osoitusvelvollisuus
Organisaatiolla on oltava kyky osoittaa noudattavansa asetusta henkilötietoja käsitellessä sekä toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä. Tämä on keskeinen muutos, koska henkilötietolain aikana on riittänyt, että säännöksiä noudatetaan. Osoitusvelvollisuus edellyttää käsittelyyn liittyvien prosessien sekä tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttamisen dokumentointia (henkilötietojen keräämiseen liittyvien prosessien sanallinen kuvaaminen: milloin henkilötietoja kirjataan, miten säilytetään, kuinka kauan, milloin poistetaan).

Sovelletaan riskiperusteista lähestymistapaa
Tietosuoja-asetuksen velvoitteet ja asianmukaiset suojatoimet on suhteutettava henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille aiheutuvaan riskiin.

Rekisteröidyn oikeudet
Rekisteröidyn oikeudet on otettava huomioon henkilötietojen käsittelyyn liittyvien prosessien ja tietojärjestelmien suunnittelussa.

Ulkoistaminen
Tietosuoja-asetus edellyttää kirjallisen sopimuksen tekemistä ulkoisen palveluntarjoajan kanssa silloin kun tämä käsittelee henkilötietoja. Asetus asettaa sopimukselle tietyt sisällölliset vaatimukset.

Rekisterinpitäjän on tunnistettava tietosuoja-asetuksen vaatimukset henkilötietojen käsittelyn ulkoistamiselle, sillä tietosuoja-asetuksessa henkilötietojen käsittelijän roolia ja velvoitteita on lisätty henkilötietolakiin nähden. Henkilötietojen käsittelijän on annettava riittävät takeet siitä, että sen suorittama henkilötietojen käsittely täyttää tietosuoja-asetuksen vaatimukset. Henkilötietojen käsittelijä voi osittain osoittaa riittävien takeiden olemassaolon noudattamalla asetuksen mukaisia hyväksyttyjä käytännesääntöjä tai sertifiointimekanismeja.

Tiedonsaantioikeus
Rekisterinpitäjän on toimitettava henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot rekisteröidylle tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa. Asetus asettaa määräaikoja informoinnille ja rekisteröidyn pyynnön perusteella toteutettaville toimenpiteille. Asetuksen mukaan tieto toimenpiteistä, joihin rekisteröidyn pyynnön johdosta on ryhdytty, tulee antaa ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

Rekisteröidyllä on oikeus saada jäljennös häntä koskevista henkilötiedoista. Rekisteröidyllä on oikeus tietojen oikaisemiseen sekä oikeus tietojen poistamiseen eli oikeus tulla unohdetuksi.

Tietoturva
Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän on selvitettävä, vastaavatko sen tietojen suojaamista koskevat käytännöt ja toimenpiteet tietosuoja-asetuksen riskiperusteista ja osittain henkilötietolakia yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän on arvioitava käsittelyyn liittyvät riskit ja toimittava näiden riskien lieventämiseksi.

Tietosuoja-asetuksessa säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tietosuojaviranomaiselle ja rekisteröidylle. Rekisterinpitäjän on tehtävä loukkausta koskeva ilmoitus valvontaviranomaiselle mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa loukkauksen ilmitulosta.

Tietosuojavastaava
Rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden on varmistuttava siitä, onko organisaatioon asetuksen mukaan nimettävä tietosuojavastaava. Tietosuojavastaavan tehtävänä on muun muassa seurata henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta ja auttaa organisaatiota toteuttamaan lainsäädännön asettamat velvoitteet. SKTL:n jäsenistön pienyrityksissä tuskin missään kerätään sellaista tietoa, että tietosuojavastaavaa tarvitsisi nimetä.

MITÄ PIENYRITTÄJÄN TULEE TEHDÄ?
Yrittäjillä on käytössä tietosuoja-asetuksen alaan kuuluvia rekistereitä. Esimerkiksi asiakasrekisteri on asetuksessa tarkoitettu rekisteri. Samoin jos käyttää ulkopuolista kirjanpitäjää, kirjanpitäjälle lähetetään henkilötietoja. Jos asiakasrekisteri on ulkoistettu, henkilötietojen käsittelystä on sovittava. Kaikki yhteistyökumppanit, joiden työssä käytetään yrityksen asiakkaista tallennettuja

henkilötietoja, kannattaa käydä läpi ja pohtia, millaista prosessia varten henkilötietoja lähetetään, minkä takia, kuinka pitkäksi ajaksi, milloin tietoja poistetaan ja päivitetäänkö henkilötietoja niitä säilytettäessä.

Työntekijöitä koskevasta rekisteröinnistä on säädetty työelämän tietosuojalaissa. Uusi tietosuoja-asetus ei ilmeisesti tuo siihen muutoksia, mutta kansallista lainsäädäntöä ollaan uusimassa tietosuoja-asetuksen mukaiseksi, eli muutoksia saattaa tulla.

Yritysten tulee tehdä tietosuojaselosteet kaikista henkilörekistereistään, riippumatta siitä, pitävätkö ne rekistereitä itse vai onko niiden pito ulkoistettu. Valmiit kaavakkeet löytyvät tietosuojavaltuutetun sivuilta (http://www.tietosuoja.fi/fi/index/materiaalia/lomakkeet/rekisteri-jatietosuojaselosteet.html).

Pienyrittäjien ei tarvitse nimittää tietosuojavastaavaa, elleivät yrittäjät kerää arkaluonteisia tietoja.

Samalla kun tehdään tietosuojaselosteet, kannattaa myös tarkistaa, että rekisterit ovat asianmukaisia ja tietoturva on hyvässä kunnossa (virusohjelmat, ohjelmistojen säännöllinen päivitys, mahdollisesti palomuuri, kovalevyn kryptaus, salasana koneelle, suojattu sähköposti jos lähettää sähköpostitse tietoja, joissa on henkilötietoja). Pääsääntöisesti on pystyttävä selostamaan, miksi ja mitä henkilötietoja säilyttää, mikä on tietojen elinkaari ja milloin/miten tiedot aikanaan poistetaan. Jos nämä asiat pystytään selostamaan, on kirjaus henkilötietojen käsittelyn prosesseista hyvällä tolalla.

Pienyrittäjät eivät ole tietosuoja-asetuksen keskeinen kohderyhmä, mutta uuden asetuksen ohjeistukset ovat järkeviä. Niitä noudattamalla ovat asiat hyvässä kunnossa ja henkilötietoja käsitellään huolellisesti ja vain tarpeellisessa laajuudessa. Turha tieto kannattaa poistaa.

Teksti: Karola Baran
Kirjoittaja on liiton lakimies.
karola.baran@sktl.fi

SKL:n toimisto on koonnut tietosuoja-asetuksesta muistilistan, joka on luettavissa Kääntäjä+:ssa (www.sktl.fi/kaantajaplus).

Suomentajat lukijoiden luo

Joukko iloisia ja innokkaita kirjallisuuden suomentajia kokoontui maaliskuussa Tampereelle koulutuspäivään, joka oli lähtölaukaus Suomentajat lukijoiden luo -hankkeelle. Koneen Säätiön rahoittama tiedotus- ja näkyvyyshanke järjestää sekä tänä että ensi vuonna sata vierailua yleisiin kirjastoihin.

Tämän vuoden aikana 24 hakemusten perusteella valittua kääntäjää ja hankkeen johtaja **Kersti Juva** tekevät kukin neljä vierailua kirjastoihin eri puolilla Suomea. Kääntäjät menevät nimenomaan kirjastoihin, koska niillä on merkittävä rooli kirjallisuuden ystävien kohtaamispaikkoina.

”Ulkomaisia kirjailijoita pystytään harvoin tuomaan kirjastoihin, mutta tämän hankkeen kautta niihin tuodaan heidän innokkaimmat, perehtyneimmät edustajansa eli suomentajat, jotka esimerkiksi romaania kääntäessään syventyvät kirjailijan maailmaan ja mielenliikkeisiin kuukausiksi, joskus jopa vuosiksi”, Kersti Juva kuvailee.

”Suomentaja on ainutlaatuisessa asemassa kahden kulttuurin ja kahden kielen rajalla: hän välittää kirjailijan ajatusmaailman, tunteet ja kokemukset suomalaisille lukijoille ja vaalii tässä roolissaan alkuperäisen sisällön ohella erityisesti suomen kielen ilmaisuvoimaa ja -keinoja”, Juva jatkaa. ”Kirjastoissa yleisö pääsee keskustelemaan suomennetuista kirjoista ja suomentajan työstä ja saa näin mahdollisuuden syventää lukuelämystään. Kohtaamiset lisäävät ymmärrystä ja arvostusta suomentajan työtä kohtaan.”

Koulutuspäivä Tampereella

Jotta kirjastovierailijoiden viesti lukijoille olisi mahdollisimman selkeä ja yhtenäinen, kummankin hankevuoden alussa järjestetään koulutuspäivä. Tampereella 22. maaliskuuta 2018 järjestetyn koulutuspäivän aikana syvennettiin hankkeen sisältöä, kuultiin kokeneiden kirjastovierailijoiden vinkkejä ja saatiin esiintymiskoulutusta.

"Kato mua – älä kato mua!" Kirjallisuuden suomentaja haluaisi olla sekä parrasvaloissa että turvallisesti näkymättömissä.

Päivän aluksi koordinaattori **Laura Jänisniemi** kertoi hankkeen taustoista ja tavoitteista. Kersti Juva jatkoi esittelemällä suomentajan työstä faktoja ja huomioita, joita vierailijat voivat käyttää tukena omaa esitystä valmistellessaan. Suuri yleisö ei välttämättä tule ajatelleeksi esimerkiksi sitä, että kirjailijat kirjoittavat kansalliskirjallisuutta, mutta kääntäjät kirjoittavat maailmankirjallisuutta. Tai että Suomessa julkaistaan vuosittain vähintään yhtä paljon käännettyä kuin kotimaista proosaa – ja lastenkirjoja ilmestyy enemmän käännöksinä kuin alkuteoksina. Käännökset tuovat Suomeen uusia ajatuksia ja auttavat ymmärtämään eri kulttuureja paremmin kuin ehkä mikään muu taiteenlaji.

Kirjailija **Salla Simukalta** kuultiin käytännössä opittuja niksejä esiintymistilanteisiin. Esityksen sisältö on luonnollisesti syytä valmistella huolellisesti, ja ennen esiintymistä on lisäksi hyvä varmistaa perusasiat: ettei ole nälkä, jano tai vessahätä. Esiintymisvaatteissa pitää viihtyä, mutta arki- tai kotivaatetuksesta poikkeava ”työrooliasu” saattaa luoda turvallisuudentunnetta.

Tekniset apuvälineet ovat mahdollisuus mutta eivät välttämättömyys. Varminta on valmistella esitys, joka toimii myös ilman tekniikkaa, koska tekniikka voi aina pettää. Esiintyjä voi vahvistaa läsnäoloaan kertomalla konkreettisia esimerkkejä puheena olevasta kirjasta tai käännöstyöstä, anekdootteja kirjailijasta tai omasta työskentelyprosessistaan sekä henkilökohtaisia huomioita. Aina kannattaa pitää mielessä, että lähtökohtaisesti kuulijat ovat >

SUOMENTAJAT LUKIJOIDEN LUO

- Koneen Säätiön rahoittama kaksivuotinen tiedotus- ja näkyvyyshanke.
- Hankkeen johtaja **Kersti Juva** vastaa hankkeen visiosta yhdessä koordinaattorin kanssa ja toimii pääkouluttajana sekä tekee itsekin neljä kirjastovierailua.
- Koordinaattori **Laura Jänisniemi** vastaa käytännön asioista ja toimii vierailijoiden ja kirjastojen yhteyshenkilönä sekä suunnittelee ja toteuttaa hankkeen tiedotuksen ja toimii yhteyshenkilönä mediaan päin.
- Hankkeeseen valitut 24 suomentajaa tekevät kukin vuoden aikana neljä kirjastovierailua.
- Suomentajien esiintymispalkkiot sekä matka- ja yöpymiskulut maksetaan hankkeen varoista.

Kumpi porukka nauttii esillä olemisesta enemmän?

kiinnostuneita toisista ihmisistä ja haluavat kuulla esimerkiksi persoonallisista työtavoista, hankalista tilanteista tai työn kuluessa tapahtuneista virheistä. Ne auttavat heitä samastumaan puhujaan ja tekevät heistä vastaanottavaisempia myös esityksen sisällölle.

Päivän päätteeksi näyttelijä, yliopistonlehtori **Minna Hokkanen** veti esiintymiskoulutusta. Erilaisten harjoitteiden avulla jokainen pääsi pohtimaan, millainen esiintyjä on, miten suhtautuu yleisölle puhumiseen ja miten voisi helpottaa esiintymisjännitystä.

Teksti: Sanna Manninen
Kirjoittaja on pohjoismaisen kirjallisuuden suomentaja.
Kuvat: Laura Jänisniemi

Salla Simukka kertoi yleisön ilahtuvan mokista ja kommelluksista.

Vähän jännittää, mutta porukan tuella pärjätään!

Miksi hait mukaan hankkeeseen? Mikä oli koulutuspäivässä antoisinta?

ANTERO TIITTULA: Mahdollisuus päästä tällaisen joukon mukana esittelemään suomentajien työtä maallikkoyleisölle tuntui houkuttelevalta, varsinkin kun luvassa oli myös yhteinen esiintymiskoulutus. Koulutuspäivä oli täynnä innostavia esityksiä ja mielenkiintoisia juttutuokioita kollegoiden kanssa, ja sen myötä meistä muodostui mahtava porukka, jolla on vahva luottamus hankkeen menestykseen.

LOTTA TOIVANEN: Usein tuntuu, että ihmiset – kirjallisuusalan ammattilaisia myöten – unohtavat suomentajien työn tärkeyden. Hanke on oiva ja tehokas tapa lisätä lukevan yleisön tietoisuutta ja ymmärrystä meidän työstämme; haluan olla mukana lisäämässä tätä tietoisuutta. Koulutuspäivänä oli hienoa nähdä niin monta uransa eri vaiheissa olevaa kollegaa, jotka kaikki olivat yhtä innostuneita yhteisestä asiasta.

MIRKA ULANTO: Hain hankkeeseen, koska olen itse niin innoissani sarjakuvien suomentamisesta, että kuvittelen muidenkin olevan. Olen yrittänyt levittää sarjiskääntämisen ilosanomaa aiemmin myös blogissani eli olen havainnut, että minulla on jonkinlainen tarve toitottaa siitä maailmalle, halusi se kuunnella tai ei. Koulutuspäivä auttoi minua sitomaan oman työni suurempaan kenttään eli hahmottelemaan sitä, mikä yhdistää minut muihin suomentajiin ja mikä toisaalta on ominaista nimenomaan sarjakuvien kääntämiselle. Toisin sanoen koulutus konkretisoi sen, mitä annettavaa juuri minulla on hankkeelle. Esiintymiskoulutuksissa puhuttiin paljon roolista – koen nyt löytäneeni omani.

© Kuvat: Suomen Yrityskuvaus / Markku Heikkilä

Suomalaisen kirjallisuuden englannintaja Owen Witesman Vihtorin kirjamessuilla

Kirjailija kohtasi kääntäjänsä

Owen Witesmania (kuvassa keskellä) haastattelivat Vihtorin kirjamessuilla Aamulehden kulttuuritoimittaja Markus Määttänen ja kirjailija Salla Simukka.

SKTL:n sääntömääräisen kevätkokouksen yhteydessä lauantaina 24.3.2018 oli mahdollisuus nauttia Vihtorin kirjamessujen ohjelmasta Tampereella hotelli Ilveksen tiloissa. Messuilla jaetaan Tulenkantajat-palkinto, joka myönnetään vientimahdollisuuksia omaavalle teokselle. Kirjallisuusvienti on siten Suomen pienimpinä kirjamessuina mainostetun tapahtuman keskeisiä aiheita. SKTL:n Tampereen paikallisosaston sitkeän työn ansiosta saatiin tällä kertaa ohjelmaan mukaan myös kääntäjä, suomalaisen kaunokirjallisuuden englannintaja **Owen Witesman** Yhdysvalloista.

Witesmania haastattelivat Aamulehden kulttuuritoimittaja **Markus Määttänen** ja Tulenkantajat-palkintoraadin puheenjohtajana toiminut kirjailija **Salla Simukka**. Koska yleisö koostui monenlaisista kirjallisuuden ystävistä, oli tarpeen muistuttaa kirjallisuuden kääntämisen perusperiaatteista, kuten että kääntäjä ei käännä sanoja vaan ajatuksia, ja että käännös on uusi teos, joka kääntäjän pitää luoda.

Suomen kielellä esiintynyt Witesman kertoi tutustuneensa Suomeen ja suomen kieleen saavuttuaan maahan kahdeksi vuodeksi mormonikirkon lähetystyöhön vuonna 1996. Yhdysvaltoihin palattuaan hän opiskeli >

Witesmanin mukaan yhteistyö kirjailijan kanssa on yleensä hyvää, ja kirjailijat ymmärtävät kääntäjän roolin luovana tekijänä.

kielitieteitä yliopistossa. ”Suomi sopi minulle”, Witesman kertoi huomanneensa. Hänen ensimmäinen käännöstyönsä oli **Minna Canthin** *Papin perhe*, jonka hän teki kandidaatin lopputyönään.

Myöhemmin Witesman pääsi harjoittelijaksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuraan (FILI) ja tutustui Suomen kustannus- ja kirjallisuuselämään. Sittemmin hän on kääntänyt englanniksi muun muassa **Juhani Ahoa**, **Kari Hotakaista**, **Leena Lehtolaista** ja monia muita. Käännöksien joukkoon kuuluu myös Salla Simukan teoksia, joten olikin hienoa, että kirjailija ja hänen englannintajansa saivat nyt kohdata esiintymislavalla yleisön edessä.

Witesmanin mukaan yhteistyö kirjailijan kanssa on yleensä hyvää, ja kirjailijat ymmärtävät kääntäjän roolin luovana tekijänä. Simukka totesikin, että kääntäjä kirjoittaa kirjan siten kuin kirjailija olisi sen itsekin kirjoittanut, mikäli hän osaisi kyseistä kieltä.

Kirjaviennissä tärkeintä on, että teos on hyvä, ei se, mistä se tulee. Suomalaisella kirjallisuudella ei Witesmanin mukaan ole mainetta Yhdysvalloissa, joten itse teoksen on oltava omaperäinen ja sillä pitää olla jotain annettavaa. Suomesta odotetaan muiden Pohjoismaiden tapaan dekkareita sekä ”Suomi-kummaa”.

Witesman tekee vientiin tarjottavista kirjoista sekä näytekäännöksiä että lopullisia, yleisölle julkaistavia käännöksiä. Hän ei itse ehdota käännettäviä kirjoja vaan totesi teosten valinnan olevan kirjallisuusagenttien työtä. Usein hän saa tutustua kirjoihin jo ennen kuin niitä on julkaistu edes Suomessa. Laajasta tuotannostaan hän mainitsi kiinnostaviksi lapsille suunnatut **Aino Havukaisen** ja **Sami Toivosen** *Tatu ja Patu* -kirjat sanaleikkeineen ja kulttuuriviittauksineen. Kerrottakoon, että samaan aikaan järjestetyillä Tampere Kuplii -sarjakuvafestivaaleilla Witesman pääsi tapaamaan myös tämän kirjasarjan tekijät kasvotusten.

Kustantamoille myyntitarkoituksessa tehtävät näytekäännökset ovat noin 30–50 sivun pituisia. Näytekäännökseen Witesman kertoi käyttävänsä yleensä noin kolme työpäivää kääntämiseen ja yhden työpäivän editointiin. Lopullisen käännöksen puolestaan editoi kustannustoimittaja, usein useampikin henkilö kustantamossa. Lopullisen käännöksen luominen on hitaampaa, ja työn laatu kärsii liian pitkistä työpäivistä, joten Witesman pyrkii pitämään päivät maltillisen pituisina. Hitaana työnä hän mainitsi Hotakaisen tiiviin ja aforismit mieleen tuovan tekstin, joka vaatii myös kielen sepittämistä ja jota hän siksi käänsi vain noin tuhat sanaa päivässä.

”Jokaisessa kääntämässäni kirjassa törmään aivan uusiin sanoihin, jolloin on keksittävä uutta tyhjästä.”
- Owen Witesman

Suomen kieli on Witesmanin mielestä kaunista, luovaa ja ilmaisuvoimaista. ”Jokaisessa kääntämässäni kirjassa törmään aivan uusiin sanoihin, jolloin on keksittävä uutta tyhjästä”, hän sanoi. Hän myös kertoi paneutuvansa vapaa-ajallaan lähinnä englanninkieliseen kirjallisuuteen, koska englannin kielen taito on hänen työssään keskeisempi ja tarpeellisempi kuin vieraiden kielten. Hän kuitenkin seuraa Suomen uutisia ja tapahtumia, viimeisimpänä elokuva-alan kuohuntaa ja Jussi-gaalaa.

Witesman on myös osallistunut kääntäjien kouluttamiseen ja totesi suomesta englantiin kääntäviä kirjallisuuden kääntäjiä olevan varsin vähän. Suomalaisia kirjoja pyritään koko ajan viemään ulkomaille, joten kääntäjiä tarvitaan lisää.

Lavaesiintymisen lisäksi Vihtorin kirjamessujen järjestäjiin kuuluva Aamulehti julkaisi lehdessä Witesmanin haastattelun, joten kääntäminen sai mukavasti näkyvyyttä Tampereen seudulla. Tilaisuudessa syntyi myös uusia kontakteja, joten toivottavasti myös tulevina vuosina tässä sympaattisessa ja pirteässä kirjallisuustapahtumassa nähdään ja kuullaan kääntäjiä myös esiintyjinä.

Teksti: Sirpa Alkunen
Kirjoittaja on Tampereen paikallisosaston puheenjohtaja.

”Kääntäjä kirjoittaa kirjan siten kuin kirjailija olisi sen itsekin kirjoittanut, mikäli hän osaisi kyseistä kieltä.”
- Salla Simukka

Kääntäjänä Clas Ohlsonilla

In-house-kääntäjän arkeen kuuluu usein muutakin kuin sitä suoraviivaisinta kääntämistä. Kääntäjä haastatteli Clas Ohlsonille työskentelevää **Marika Roinista**, joka kertoi arjestaan ja työtehtävistään.

”En ollut suunnitellut ruotsin kääntämistä sivuaineekseni”, englannin kääntämistä opiskellut Marika kuvailee koulutustaustaansa. ”Päädyin opiskelemaan sitä sattumalta.”

Sattuma osoittautui onnekkaaksi, sillä se avasi oven ruotsalaisen Clas Ohlson -ketjun in-house-kääntäjien joukkoon. Yritys tuli tutuksi jo opiskeluaikana kolmen kuukauden kääntäjäharjoittelun kautta. Maisteriksi valmistuttuaan Marika löysi tiensä takaisin, kun hänelle tarjottiin äitiyslomasijaisuutta viime keväänä.

Teknisiä laitteita ja kodintarvikkeita kauppaava Clas Ohlson viettää tänä vuonna satavuotisjuhliaan. Suomessa ketju avasi ensimmäisen liikkeensä vuonna 2002: nyt myymälöitä on jo 39 eri puolilla maata. Clas Ohlson työllistää kaksi työsuhteista kääntäjää jokaisessa toimintamaassaan koto-Ruotsia lukuun ottamatta, eli Suomen lisäksi Norjassa, Isossa-Britanniassa ja Saksassa.

Marika ja käännöskoordinaattori **Hans Löflund**, joka on myös kääntäjä, tekevät töitään Helsingin keskustassa sijaitsevasta työhuoneesta käsin. Pieni työyhteisö ja jaettu tila pitävät kommunikaation kanavat tehokkaasti auki. Työnjaon ja aikataulujen sumpliminen lennosta käy helposti kahden hengen kesken. Myös käännöksistä voi vaihtaa ajatuksia tarpeen mukaan: ”On kätevää, että on sama tila, jossa keskustella. Voimme kääntyä toistemme puoleen epävarmojen lauseiden kanssa ja kysyä vaikka, että kumpaa sanaa toinen käyttäisi tässä kohdassa.” Työhuoneelta on suora kulkuyhteys Kaivokadun myymälään, minkä Marika mainitsee hauskana etuna: jos toimistotarvikkeet sattuvat loppumaan, lisää saa kätevästi naapurista.

Marikan työhuoneelta on suora kulkuyhteys Clas Ohlsonin Kaivokadun myymälään.

Kääntäjien lisäksi yrityksen tiedottaja tekee jonkin verran käännöksiä. Marika puolestaan tuuraa tiedottajaa silloin tällöin. Intranetin päivittäminen ja lehdistötiedotteiden kirjoittaminen tuovat tervetullutta vaihtelua kääntäjän arkeen.

Kaksikielisyys kunniaan

Suurin osa kääntäjiä työllistävistä teksteistä käännetään ruotsista suomeksi; Hans kääntää lisäksi kielisuuntaan suomi–ruotsi. Marikan pääaineopinnot eivät nekään valu hukkaan, sillä osa yrityksen sisäisestä viestinnästä on kirjoitettu englanniksi ja vaatii suomentamista. Silloin tällöin tulee myös vastaan tilanteita, joissa Marika kääntää suomesta englantiin päin: ”Esimerkiksi Ahvenanmaalla kaikki työntekijät eivät osaa suomea. Yleensä kollegani kääntää sinne menevät viikkotiedotteet suomesta ruotsiksi, mutta jos hän ei ole paikalla, minä käännän ne englanniksi.”

Clas Ohlson on saanut Suomessa kiitosta siitä, miten hyvin se ottaa maamme kaksikielisyyden huomioon. Valtaosa asiakkaille menevästä viestinnästä tuotetaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Klubijäsen voi valita, kummalla kielellä haluaa asiakaskirjeensä. Mainosjulisteista laaditaan kaksikieliset versiot kaksikielisiin kaupunkeihin ja ruotsinkieliset Ahvenanmaalle.

Ristilinjalasereita ja hakukonetrendejä

Suurin osa käännettävistä teksteistä on tuotetekstejä. Clas Ohlsonilla on useita omia brändejä, joihin kuuluvien tuotteiden pakkaustekstien ja käyttöohjeiden kääntäminen kuuluu yrityksen omien kääntäjien vastuualueisiin. Toisen suuren osa-alueen muodostavat verkkokauppaan tulevat esittelyt, jotka laaditaan myös muiden valmistajien tuotteista. Lisäksi käännettävänä on yrityksen sisäistä materiaalia, kuten verkkoympäristössä toteutettavia tuotekoulutuksia myymälätyöntekijöille.

Jotkut kauppaketjut ovat tunnettuja leikkisistä tuotekuvauksistaan, mutta Marika luonnehtii Clas Ohlsonin tuotetekstejä pääsääntöisesti asiapitoisiksi ja yksinkertaisiksi. Kääntäjät eivät siis joudu juurikaan painimaan sanaleikkien kanssa, vaan työlle tyypillisemmät haasteet tulevat muualta. Esimerkiksi käyttöohjeet voivat osoittautua työläiksi suhteessa sanamäärään, sillä ne voivat vaatia paljonkin taustatyötä. ”Voi joutua vaikka selvittelemään, miten joku ristilinjalaser toimii”, Marika tarjoaa esimerkiksi.

Verkossa julkaistavien tuote-esittelyjen kohdalla Marika nostaa esille hakukoneoptimoinnin. Esittelyt on muotoiltava niin, että kun potentiaalinen ostaja hakee jotain tuotetta, Clas Ohlsonin verkkokauppa näkyy ensimmäisten hakutulosten joukossa. Tekstiin viljellään hakijoiden suosimia sanoja: ”Google Trends -työkalun avulla näkee, haetaanko esimerkiksi sanalla ’pöytälamppu’ vai ’pöytävalaisin’ enemmän, ja sen perusteella kääntäjä päättää, kumpaa sanaa käyttää.”

”Sanavalintojen lisäksi myös kielioppi pitää ottaa huomioon hakukoneoptimoinnissa.”

Sanavalintojen lisäksi myös kielioppi pitää ottaa huomioon hakukoneoptimoinnissa. Suomen kielessä erityishaaste on taivutusjärjestelmän koukeroisuus. ”Sanat on hyvä olla sellaisessa sijamuodossa, että Google tajuaa ne”, Marika kuvailee prosessia. ”Vältetään siis esimerkiksi muotoa ’lampuksi’ ja suositaan muotoa ’lampun’, jolloin Google todennäköisemmin löytää sivun ja osaa tarjota sitä lamppua hakevalle.”

Kääntämisen lisäksi Clas Ohlsonin kääntäjien töihin kuuluu kielikokeiden vetäminen myymälätyöntekijöille, jotka toivovat kielilisää. Marika mainitseekin tehtäviensä monipuolisuuden yhtenä työpaikan parhaina puolina: ”Pelkkien käyttöohjeiden kääntäminen voisi pitemmän päälle alkaa väsyttää. On mukavan vaihtelevaa työstää erilaisia tekstejä, joissa on huomioitava erilaisia asioita.”

Teksti: Sofia Timonen
Kirjoittaja on Helsingin yliopiston englannin kääntämisen tutkinto-ohjelmasta valmistunut filosofian maisteri.

”Pelkkien käyttöohjeiden kääntäminen voisi pitemmän päälle alkaa väsyttää. On mukavan vaihtelevaa työstää erilaisia tekstejä, joissa on huomioitava erilaisia asioita.”

Monipuolista tietoa auktorisoiduille kääntäjille

SKTL:n ja KAJ:n järjestämä auktorisoitujen kääntäjien koulutuspäivä järjestettiin tänä vuonna 1.2. Helsingissä. Puhujina oli monipuolinen joukko viranomaisia ja kääntäjiä.

Koulutuspäivän avasi SKTL:n toiminnanjohtaja **Kristiina Antinjuntti**. Antinjuntti totesi alkusanoissaan, että auktorisoidun kääntäjän työ on arvostettua mutta usein yksinäistä: viranomaisvastuu on kannettava ilman viranomaiskollegion tukea.

Maistraatin puheenvuoro – laillistuskäytäntöjen laaja kirjo

Uudenmaan maistraatin henkikirjoittaja, julkinen notaari **Toni Ruotsalainen** käsitteli laillistuksia ja käännöksen statusta. Käännösten laillistamisprosessien lähtökohtana on grand legalization -prosessi, jonka rinnalle on laadittu erilaisia poikkeusmenettelyjä kuten apostillemenettely. Apostille toteutetaan Suomessa toistaiseksi kaksikielisenä A4-liitteenä. Suomessa on selvitetty myös apostillen toteuttamista sähköisenä e-apostillena. Ruotsalainen kuvasi myös mm. avioeropäätöksiä koskevaa Bryssel II -sopimusta ja eurooppalaista perintötodistusta, joka ei vaadi laillistamista.

Ruotsalainen korosti, että kääntäjän ei tarvitse ottaa kantaa asiakirjan statukseen. Alkuperäisen asiakirjan oikeusvaikutukset eivät siirry sellaisinaan käännökseen. Käännös on lopulta apuväline, jota ei yleensä voi lähettää minnekään ilman alkutekstiä tai sen kopiota. On tärkeää, että kääntäjä liittää itse alkutekstin käännökseensä, koska tätä vaihetta ei voi suorittaa kukaan muu. Suositeltava vaihtoehto on hankkia aluksi asiakirjasta notarisoitu kopio ja liittää käännös tähän kopioon, minkä jälkeen notaari vahvistaa apostillella kääntäjän statuksen.

Nykyään on yleistä liittää käännökseen tavallinen valokopio, minkä jälkeen asiakas hakee notarisoidun kopion alkuperäisestä asiakirjastaan ja toimittaa molemmat asiakirjat erillisinä vastaanottajalle. Ruotsalainen painotti, että läheskään kaikki vastaanottajat eivät tätä hyväksy. Myöskään skannattu asiakirja ei välttämättä kelpaa.

Ruotsalainen muistutti, että kääntäjä voi auktorisoida käännöksiä vain, jos hänellä on kyseisessä kielisuunnassa auktorisoidun kääntäjän oikeudet. Jos suoraan käännökseen ei ole oikeuksia, on käännös laadittava välikielen kautta.

Opetushallitus – alkukieli viranomaisen tiedonhakutyön edellytyksenä

Opetushallituksen ylitarkastaja **Anne Kolehmainen** kuvasi käännettyjen asiakirjojen käyttöä tutkintojen tunnustamistyössä. Opetushallituksessa tunnustetaan ja vertaillaan eri maiden tutkintoja esimerkiksi kelpoisuuspäätöksiä varten. Tiedonhaun vuoksi on tärkeää, että suoritetut kurssit ilmenevät selvästi käännöksestä ja tutkinnon alkuperäinen nimi on käännöksessä translitteroituna tai alkukielellä. Oppilaitosten ja viranomaisten nimet esitetään alkukielellä ja suomeksi.

Kolehmainen korosti, että käännöksen on yhdistettävä käännös ja alkuteksti luotettavasti toisiinsa ja pyrittävä siihen, että auktorisoitu käännös näyttää melko samalta kuin alkutekstinsä. On myös tärkeää, että käännöksiin ei jää numerovirheitä eikä muiden asiakkaiden tietoja. Tutkintonimikkeiden kääntäminen vaatii tasapainoilua. Kääntäjä ei saa ylitulkita tietoa eikä luoda vaikutelmaa, että henkilö on opiskellut Suomessa tai että hänellä on oikeus käyttää suomalaista tutkintonimikettä. Epävarmoja translitterointeja ei saa tehdä. Pahimmillaan asiakirjoja joudutaan lähettämään poliisille väärennösepäilyjen vuoksi.

Lautakunnan kuulumisia ja käytännön keinoja työn nopeuttamiseen

Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan puheenjohtaja **Gun-Viol Vik** ja Opetushallituksen opetusneuvos **Terhi Seinä** kertoivat tutkintolautakunnan nykytoiminnasta. Lautakunnan varapuheenjohtaja **Leena Salmi** kertoi uudistuneista kriteereistä ja viestintätilanteen ottamisesta mukaan arviointiin. Opetushallituksen opetusneuvos **Tarja Leblay** kuvasi auktorisoitujen kääntäjien tutkinnon nykytilannetta sekä esitteli Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon historiaa ja nykypäivää -julkaisua. Tutkintotilanne on epäluonnollinen, ja kentältä onkin toivottu mahdollisuutta suorittaa koe kotona esimerkiksi pankkitunnuksin. Tällöin on kuitenkin mahdotonta varmistaa, suorittaako tutkinnon todellisuudessa joku muu.

>

Kuvassa vasemmalta oikealle: KAJ:n asiantuntija Taina Ukkola, SKTL:n toiminnanjohtaja Kristiina Antinjuntti, SKTL:n jäsensihteeri Jenni Kavén, Laura Vuorinen ja Liisa Laakso-Tammisto kuvattuna seminaarissa.

Hannu Jaatinen Jargon Oy:stä kuvasi keinoja, joilla kääntäjä voi parantaa tuntipalkkaansa teknisten työkalujen avulla. Käteviä keinoja ovat mm. automaattiset toiminnot ja automaattiset tekstit. Jaatinen suositteli myös Wordin käyttöön tutustumista kirjaston opastarjonnan avulla, sillä valtaosa käyttäjistä ei tunne kaikkia Wordin toimintoja.

Käytäntöjen vertailua kollegojen kanssa – onko tulevaisuus sähköinen?

Iltapäivän työpajoissa käsiteltiin **Liisa Laakso-Tammiston** johdolla käytännön ratkaisuja auktorisoidun kääntäjän kohtaamiin tilanteisiin, mm. asiakirjojen turvallista hävittämistä ja yksityishenkilöasiakkaan neuvontaa. Etenkin käännösten otteittaisuus ja sähköisten asiakirjojen kääntäminen herättivät keskustelua. Jonkinlaiset sähköiset ratkaisut ovat usein välttämättömiä, sillä osa vastaanottajista tarvitsee kaikki asiakirjat sähköisessä muodossa. Toisaalta on muistettava, että asiakas saattaa käyttää samaa auktorisoitua käännöstä myöhemmin toiseen käyttötarkoitukseen.

Lopuksi **Laura Vuorinen** pohti auktorisoidun kääntämisen ja sähköisen viestinnän tulevaisuuden näkymiä. Auktorisoitujen käännösten laatiminen sähköisesti on ajankohtainen aihe, joka toteutunee jo lähivuosina. Suomessa vallitsee yleensä oikeustointen muotovapaus, eikä sähköisten auktorisoitujen käännösten laatimiselle olisi välttämättä estettä. Auktorisoidut käännökset on silti edelleen syytä toimittaa allekirjoitettuina paperikappaleina, jolloin niiden laillisesta pätevyydestä ei ole epäselvyyttä. Sähköinen asiakirja ei välttämättä kelpaa vastaanottajalle mm. siksi, että sähköistä asiakirjaa ei toistaiseksi voida laillistaa. Monia muitakin seikkoja on vielä ratkottava ennen kuin auktorisoitujen käännösten kohdalla voidaan siirtyä laajemmin sähköisiin käännöksiin.

Kiitokset SKTL:lle ja KAJ:lle monipuolisesta ja onnistuneesta koulutuspäivästä!

Teksti: Raila Hekkanen

Kirjoittaja on kaunokirjallisuuden kääntämisestä väitellyt lääketieteen ja farmasian alan asiatekstinkääntäjä.

Hae Särön Oder-residenssiin Frankfurt Oderiin 31.5. mennessä!

SKTL:n yhteistyökumppanin Särö ry:n Saksan ja Puolan rajalla, Frankfurt Oderin kaupungissa, sijaitsevassa Oder-residenssissä on vielä yksi vapaa kahden viikon jakso vuodenvaihteessa **22.12.2018–5.1.2019**. Residenssi on tarkoitettu ensisijaisesti työskentelyyn, joten edellytämme kaikilta hakijoilta työsuunnitelmaa.

Haettavana on residenssihuone (16 m^2, hinta 420 €), jossa on parisänky, työpöytä ja vaatekaappi ja jossa voi yöpyä kerralla 1-2 henkilöä.

Huoneistossa on erkkeri-ikkunainen yhteistyötila, ruokailutila ja keittiö, jossa on jääkaappi sekä sähköuuni ja -hella. Kylpyhuoneessa on pyykinpesukone. Asunnossa on langaton nettiyhteys. Särö ry antaa vieraiden käyttöön liinavaatteet, ison pyyhkeen ja käsipyyhkeen. Asunto on tarkoitettu korkeintaan kolmen ihmisen yhtäaikaiseen oleskeluun.

Lisätiedot:
www.sktl.fi/liitto/residenssit

Standardin avulla osoitatte asiakkaillenne käännöspalvelujenne laadun

Kansainvälinen käännöspalvelustandardi on nyt julkaistu suomeksi. Käännöspalveluja tuottavan tahon on mahdollista hankkia standardiin perustuva sertifiointi.

SFS-EN ISO 17100:2015 + A1:2017 Käännöspalvelut. Käännöspalveluja koskevat vaatimukset
2. painos, 2017. 55 sivua (suomi/englanti). Hinta 81,40 € (+ alv 24 %)

Standardissa asetetaan vaatimukset käännösprosessin osa-alueille, jotka vaikuttavat suoraan käännöspalvelujen laatuun ja tuottamiseen. Siinä määritellään käännöspalvelujen tuottajia koskevat vaatimukset, jotka käsittelevät ydinprosessien hallintaa, pätevyyden vähimmäisvaatimuksia, resurssien saatavuutta ja hallintaa sekä muita laadukkaan käännöspalvelun tuottamisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä.

SFS

Suomen Standardisoimisliitto **SFS** ry
www.sfs.fi, sales@sfs.fi

11 KYSYMYSTÄ KÄÄNTÄJÄLLE

Kääntäjäharjoittelussa Euroopan komissiossa

Hei! Kuka olet?
Olen **Tiia Tsurkka**, englannin kääntämisen opiskelija Helsingin yliopistosta, sivuaineena on ruotsi. Gradu olisi tarkoitus saada valmiiksi nyt keväällä ja valmistua loppukesästä. Työskentelen osa-aikaisena Stockmannin yritysmyynnissä ja teen myös käännöstöitä. Olen aikaisemmalta koulutukseltani kauppatieteiden maisteri, pääaineenani kansainvälinen markkinointi.

Miten päädyit vaihtamaan alaa ja tulit valinneeksi kielten ja kääntämisen opiskelun?
Olin töissä pari vuotta, mutta yksikään työpaikka ei tuntunut oikein omalta. Olin lukiosta asti miettinyt ranskan opintoja, mutta niihin ei tullut lähdettyä. Sitten menin kerran englannin laitoksen sivuille ja kymmenessä minuutissa tiesin, että haluan opiskella englantia. Aikaisemmin ei ollut tullut mieleenkään, että englantiakin voisi opiskella.

Olet juuri palannut Euroopan komission Blue Book -harjoittelusta. Kerrotko ensin, miten päätit hakeutua sinne?
Lähdin harjoitteluun ennen kaikkea siksi, että halusin palautetta työstäni. Halusin myös tutustua lakitekstien kääntämiseen ja nähdä, mitä se on oikeasti, sillä opintoihin kuuluvat lakitekstitehtävät eivät olleet minulle niitä kaikista mieluisimpia. Olin päättänyt joka tapauksessa hakeutua harjoitteluun viidentenä vuonna samaan aikaan gradun kirjoittamisen kanssa.
Hain EU:hun ja pääsin. Hakuprosessi ei ole vaikea, vain yksi hakulomake täytyy täyttää eikä hakuun liity haastattelua tai koekäännöstä, mutta haku on pitkä prosessi ja vastausta piti odottaa puoli vuotta.
Harjoittelussa hankalaa on se, että se on ajoitettu saksalaisen kolmen lukukauden systeemin mukaan. Suomalaisilta opiskelijoilta lokakuussa alkava viiden kuukauden harjoittelu vie melkein koko lukuvuoden.
Vinkkinä toisille opiskelijoille, että Euroopan parlamentillakin on oma harjoittelunsa, johon kannattaa myös hakea.

Vastasiko harjoittelu ajatuksiasi?
Sain paljon palautetta, sillä jokainen työ käytiin huolellisesti läpi. Olin siihen todella tyytyväinen ja suosittelen harjoittelua Euroopan unionin komissiossa kaikille kääntäjäopiskelijoille, vaikka itse ei olisikaan niin kiinnostunut lakitekstien kääntämisestä. Siellä saa hyvän käsityksen omasta osaamisestaan.
Sain harjoittelussa ollessasi myös hyvin ohjausta. Ja sain kääntää monipuolisia aiheita, muun muassa kalastukseen liittyviä asetuksia.

Oliko harjoittelu mielestäsi järjestetty hyvin?
Kaikki käytännön järjestelyt oli hoidettu hyvin. Olin Luxemburgissa harjoittelussa, mutta kääntäjäharjoittelupaikkoja on sekä Brysselissä että Luxemburgissa. Asunto piti hommata itse ja se oli vähän jännittävää, sillä olin kuullut, että Brysselissä oli ollut liikkeellä huijareita, jotka veivät harjoittelijoiden vuokravakuusrahat. Mutta huone oli odottamassa, kun pääsin perille ja kaikki oli hyvin.
Harjoittelijaryhmä tapasi melko paljon toisiaan ja kävimme myös tutustumassa parlamenttiin sekä muihin EU:n instituutioihin sekä Luxemburgissa että Brysselissä. Harjoittelun aikana sain paljon paremman käsityksen EU:n toiminnasta ja koko EU tuli lähemmäksi, kun se ennen harjoittelua oli tuntunut melko kaukaiselta.

Vaikuttiko harjoittelu käsityksesi tulevasta työurastasi?
Se selvisi, että EU ei ole aloittelevan kääntäjän työpaikka, mutta saatan hyvinkin hakeutua sinne vaikka kymmenen vuoden päästä. Myös sitä jäin miettimään, jaksaisinko todella vuodesta toiseen istua toimistossa päivittäin kahdeksasta neljään.
Ja se varmistui, että haluan ainakin nyt alkuun tehdä töitä itsenäisesti.

Palasitko harjoittelusta jollakin tavoin muuttuneena?
Tällä harjoittelulla ei ollut niin suurta vaikutusta, sillä olin opintojen toisena vuonna 6 kuukautta Montrealissa, jonka jälkeen matkustelin 5 kuukautta Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Yhdysvalloissa. Viiden kuukauden EU-harjoittelun jälkeen tuntui lähinnä siltä kuin ei olisi missään ollutkaan. Toisaalta EU:n Suomen toimistossa ollaan hyvin suomalaisessa yhteisössä ja puhutaan töissä vain suomea.
Harjoittelu ei vaikuttanut tapaani tehdä käännöstyötä, sillä minulla ei ole täällä käytössäni niitä kaikkia apuvälineitä, joita käytin harjoitteluni aikana. Todella laajan käännösmuistin avulla työskentely oli niin paljon helpompaa ja nopeampaa, että aika vaikealta tuntui aloittaa työt ilman sitä nyt harjoittelun jälkeen.
Molemmat harjoittelut, ennen kaikkea vuosi Montrealissa osoittivat, ettei elämä oikeastaan ole sen kummempaa muuallakaan; sama arki se on joka paikassa. En pidä Suomen talvesta, mutta ei se Brysselin runsassateinen talvi ole paljoakaan parempi.

Millaisena näet tulevaisuutesi?
Valmistuttuani aion perustaa toiminimen. Toivon tekeväni kaupallisen alan käännöstöitä ja markkinointitekstejä ehkä etupäässä englanniksi. Uskon, että kääntäjien pitää hyväksyä se, että työnkuva muuttuu eikä enää välttämättä riitä se, että vain kääntää. Tykkään kääntää sellaisia tekstejä, joita voin myös muokata samalla. Esimerkiksi blogitekstien kääntämisestä olen pitänyt kovasti.

Kysymykset: Hanna Pippuri
Kirjoittaja on liiton assistentti.

Lisätietoja Euroopan komission harjoittelumahdollisuuksista: https://ec.europa.eu/finland/education/training_Helsinki_fi

Kielenvaihdot tulkkauksessa – yleinen ilmiö

Myös simultaanitulkit vaihtavat kieltä usein

Intuitiivisesti voisi ajatella, että konsekutiivitulkit vaihtavat kieltä tulkkaustehtävän aikana useammin kuin simultaanitulkit. Teimme asiasta lyhyen kyselytutkimuksen ammattitulkkien keskuudessa. Tehtävänä oli arvioida muutamasta tulkkaustilanteesta, kuinka usein tulkki oli sen aikana vaihtanut kieltä joko siten, että vain lähdekieli vaihtui ja kohdekieli pysyi samana, tai että molemmat vaihtuivat eli tulkkaussuunta vaihtui. Kyselyn palautti 26 tulkkia ja he olivat arvioineet kielenvaihdot yhteensä 56 erilaisesta tulkkaustilanteesta. Näistä tilanteista 37 oli konsekutiivisesti ja 19 simultaanisesti tulkattuja. Tulokset osoittavat, että konsekutiivit todellakin vaihtavat kieltä yli kaksi kertaa niin usein kuin simultaanit: konsekutiivit vaihtavat kieltä keskimäärin 27–28 kertaa ja simultaanit 9–16 kertaa tunnissa. Pohjoismaisten kielten tulkkaus on arvioitu erikseen, koska näiden kielten tulkit saattavat monikielisissä pohjoismaisissa kokouksissa vaihtaa lähdekieltä joskus jopa yli 1000 kertaa tunnin aikana (keskimäärin 188 kertaa tunnissa). Johtopäätöksenä voidaan siis todeta, että myös simultaanitulkit vaihtavat lähdekieltä yllättävän usein. Tulosten lisäksi pohdimme sitä, millaisia jatkotutkimuksia kannattaisi tehdä ja miksi.

Kyselyn taustaa

Perinteisesti on ajateltu, että konsekutiivitulkit tulkkaavat vuorotellen kahden kielen välillä, kun taas simultaanitulkit tulkkaavat koko ajan samaan suuntaan, lähinnä äidinkieleen päin, mikä on yleinen käytäntö esimerkiksi EU:ssa. Intuitiivisesti ajatellen konsekutiivitulkit siis vaihtaisivat kieltä tästä syystä useammin kuin simultaanitulkit. Näin olisi esimerkiksi silloin, kun konsekutiivitulkit toimivat asioimistulkkeina, jolloin he tulkkaavat eri osapuolten keskusteluja, ja simultaanitulkit puolestaan tilaisuuksissa, joissa puhujilla on suhteellisen pitkät monologiset puheenvuorot.

Viime vuosikymmenten aikana on tulkin ammatissa kuitenkin tapahtunut suuria muutoksia. Konferenssitulkeilta vaaditaan yhä useamman B- ja C-kielen hallintaa ja useiden eri kielten kehittämistä ainakin C-kielen tasolle jopa kannustetaan esimerkiksi EU:ssa. Lisäksi pienillä kielialueilla, kuten Suomessa, simultaanitulkki tulkkaa usein myös B-kieleen päin. Asioimis- ja oikeustulkkauksessa taas on kasvavan maahanmuuton ja lisääntyvien kansainvälisten yhteyksien vuoksi yhä useammin ruvettu käyttämään simultaanista kuiskaustulkkausta aina, kun se sopii tilanteeseen. Niinpä vaikuttaa siltä, että kielenvaihtoja tapahtuu paljon tulkkaustavasta riippumatta. Tätä asiaa ei ole kuitenkaan aikaisemmin systemaattisesti tutkittu.

Kirjallisuudessa on käytetty kahta eri käsitettä, kielenvaihto ja koodinvaihto (*language switching* vs. *code switching*). Koodinvaihto on systemaattista kahden kielen tai kielivariantin vaihtelua keskustelun tai puheenvuoron aikana (**Liebscher & Dailey-O'Cain**, 2005). Se voi koskea täydellistä tai osittaista vaihtoa toiseen kieleen sanan, lauseen tai virkkeen ajaksi (**Grosjean**, 1998). Kielenvaihto-termiä taas on käytetty lähinnä kaksikielisyystutkimuksessa, jolloin toistuvan kielenvaihdon on ajateltu edistävän kaksikielisten toiminnanohjausta[1] yksikielisiin verrattuna muillakin elämänalueilla kuin kielen tai kommunikaation alueilla. Tutkimustulokset ovat olleet kuitenkin varsin ristiriitaisia ja viimeisimmät artikkelit näyttäisivät osoittavan, että tällaista kaksikielisyysetua ei olisi olemassa (ks. yhteenvetoartikkelit, **Yang, Hartanto, & Yang**, 2016 ja **Lehtonen, Soveri, Laine, Järvenpää, de Bruin, & Antfolk**, 2018, verkkojulkaisu, mutta myös aivokuvantatuloksia, **Bosch & Leminen**, 2018).

>

Viime aikoina myös simultaanitulkeille on tehty vastaavia tutkimuksia, jolloin on oletettu, että simultaanitulkkaus ja kielenvaihtotaidot yhtenä sen osana edistäisivät toiminnanohjaustaitoja myös muilla elämänalueilla. Tutkimustulokset ovat kuitenkin olleet varsin kirjavia (ks. esim. **García**, 2014, sekä aivotutkimusten osalta **Proverbio, Leoni, & Zani**, 2004). Kaksikieliseen kommunikaatioon verrattuna kielenvaihtokysymykset ovat tulkkauksessa myös sikäli erilaisia, että tulkki ei saa puhua muita kuin tulkkaustilanteen mukaisia kieliä (vrt. esim. konsekutiivitulkkausta opiskeleville tarkoitettuja arviointikriteerejä, **Lee**, 2015, s. 244).

Tekemässämme kyselyssä ja tässä artikkelissa käytämme kielenvaihto-käsitettä ja tarkoitamme sillä tilanteita, joissa lähdekieli vaihtuu tulkkauksen aikana. Tulkit vaihtavat (lähde)kieltä lähinnä kahdessa eri tilanteessa. Ensinnäkin tilanteissa, joissa pelkästään lähdekieli vaihtuu. Esimerkiksi simultaanitulkki saattaa kansainvälisessä konferenssissa tulkata ensin yhtä puhujaa englannista suomeen ja puhujan vaihduttua tätä toista puhujaa ranskasta suomeen. Toiseksi tulkki vaihtaa lähdekieltä silloin, kun tulkkaussuunta vaihtuu. Esimerkiksi suomi-venäjä-konsekutiivitulkki on ensin tulkannut esitelmöijää suomesta venäjään ja siirtyy yleisökysymysten ajaksi tulkkaamaan vuorotellen kysymyksiä venäjästä suomeen ja vastauksia suomesta venäjään, jolloin kielenvaihtoja tapahtuu aina, kun tulkkaussuunta vaihtuu.

Informantit

Kielenvaihtokysely tehtiin osana tulkkien muistin ja toiminnanohjauksen tutkimusta, joka toteutettiin vuosina 2016–2017 (**Hiltunen, Mäntyranta, Vik, & Kalakoski**, valmisteilla). Yhteensä tähän laajaan tutkimukseen osallistui 45 tulkkia, joista 21 luokiteltiin konsekutiivitulkeiksi ja 24 simultaanitulkeiksi[2]. Kielenvaihtokysely oli osa kyseisen tutkimuksen kirjallista taustatietojen kyselyä, jonka 26 tulkkia täytti vapaaehtoisesti. Heistä 18 osanottajaa luokiteltiin konsekutiivitulkeiksi[3] (1 mies ja 17 naista) ja 8 simultaanitulkeiksi (kaikki naisia). Informanttien ikä- ja kokemustiedot on koottu taulukkoon 1. Kaksi konsekutiivitulkkia mainitsi kyselyssä, että he olivat tulkanneet osittain simultaanisesti yhdessä tulkkaustilanteessa ja yksi simultaanitulkki mainitsi käyttäneensä konsekutiivista tulkkaustapaa noin puolet raportoimansa tulkkaustilanteen kestosta. Edelliset kaksi tilanneetta on tuloksissa laskettu konsekutiivisiksi ja jälkimmäinen tilanne simultaaniseksi.

Informanteista vain kaksi oli varhaisia kaksikielisiä: he siis olivat oppineet sekä A- että B-kielensä ennen 4–5 ikävuottaan. Kaikki muut informantit olivat myöhäisiä kaksikielisiä. Tästä syystä suomea voidaan pitää kaikkien tulkkien A-kielenä. B-kieliksi on tässä tutkimuksessa merkitty kaikki ne kielet, joita tulkit ovat käyttäneet niissä tilanteissa, joista he ovat kielenvaihtojen lukumäärän arvioineet, ks. tarkemmin taulukko 1. Parissa

Taulukko 1. Informantit ryhmittäin (lukumäärä, ikä ja tulkkauskokemus vuosina sekä tulkkien käyttämät kielet

Informantit	n	Ikä, v ka (vaihteluväli)	Kokemus, v ka (vaihteluväli)	B-kielet*
Konsekutiivitulkit	18	49,7 (31–65)	35,4 (5-36)	ranska (13) ruotsi (7) espanja (5) saksa (4) venäjä (4) portugali (2) englanti (2) suahili (2) thai (2)
Simultaanitulkit	8	47,5 (37-55)	19,8 (18-28)	englanti (16) ruotsi (7) espanja (4) ranska (3) portugali (1)

* Huom. 1. A-kieli on suomi, B-kieleksi taas on merkitty kaikki ne kielet, joiden kesken vaihdot on tehty kyselyn tulkkaustilanteissa riippumatta siitä, ovatko ne tulkin B- vai C-kieliä.

Taulukko 2. Kielenvaihdot tulkkaustuntia ja ryhmää kohti. Osanottajien lukumäärä, tulkkaustilanne, kesto tunteina, kielenvaihtojen lukumäärä tulkkaustuntia kohti A-kielestä B-kieleen ja päin vastoin (keskiarvo ja vaihteluväli).

Informantit	n	Tulkkaustilanne	Kesto tunteina, ka (vaihteluväli)	Kielenvaihtojen lukumäärä, ka (vaihteluväli)	
				A-kielestä B-kieleen*	B-kielestä A-kieleen*
Konsekutiivitulkit	18	Sosiaali- ja terveystoimi (20) Oikeus ja poliisi (6) Valtion ja paikallishallinto (3) Seminaari tai vastaava (3) Ay-neuvottelu (1) Museokäynti (1) EU-tarkastajien käynti Suomessa (1) Yksityinen yritys (2)	3,43 (0.3–39)	28,0 (1–80)	27,1 (1–80)
Simultaanitulkit	6	EU-parlamentti (6) Muut EU-yhteistyöelimet (3) Valtion ja paikallishallinto (4) Yksityinen yritys (kokous) (1)	4,91 (1–18)	15,6 (0–75)	9,2 (0–75)
Simultaanitulkit, pohjoismainen yhteistyö:	2	Pohjoismaiden neuvosto (3) Muut Pohjoismaiden väliset yhteistyöelimet (2)	6,08 (1,4–12)**	11,3 (0,5–42,5)	188 (0,5–1071)

* Huom. 1. A-kieli on suomi. B-kieleksi on merkitty kaikki ne kielet, joiden kesken vaihdot on tehty kyselyn tulkkaustilanteissa. Vaihdot B-kielestä A-kieleen sisältävät kaikki lähdekielen vaihdot. Esimerkiksi kielipari on ensin en-su (B-A), sitten vaihto kieliparii ra-su (C-A), jolloin lähdekielen vaihto tapahtuu en-ra (B-C). Tällaiset lähdekielen vaihdot ovat aineistossa sen verran harvinaisia, että niitä ei ole merkitty taulukkoon erikseen. Ainoan poikkeuksen muodostavat pohjoismaiset kokoukset. Niitä koskevat kielenvaihdot on selostettu yksityiskohtaisemmin tekstissä.

** Huom. 2. Tulkkaustilanteen kesto tunteina yhtä tulkkia kohti.

tapauksessa toinen lähdekielistä on ollut tulkin C-kieli ja lähdekielen vaihto on tapahtunut esimerkiksi B-kielestä C-kieleen tai päin vastoin, mutta selkeyden vuoksi nekin on ryhmitelty tuloksissa B- ja A-kielten välisinä vaihtoina.

Kielenvaihtokysely

Kielenvaihtokyselyssä pyydettiin arvioimaan, montako kertaa tulkki oli vaihtanut kieltä yhden tulkkaustehtävän aikana. Tulkkeja pyydettiin arvioimaan kielenvaihdot 1-3 mahdollisimman tyypillisestä tulkkaustehtävästä tai -tilanteesta. Tehtävän tai tilanteen pituus saattoi olla pari tuntia tai yksi tai useampia päiviä. Kielenvaihtojen määrää pyydettiin arvioimaan erikseen eri lähdekielten välillä ja erikseen eri tulkkaussuuntiin. Lisäksi kysyttiin, miten tyypillinen kyseinen tulkkaustilanne kielenvaihtojen suhteen oli asteikolla: harvinainen, melko harvinainen, melko tyypillinen, hyvin tyypillinen.

Joissakin tilanteissa tulkki oli laskenut tarkan kielenvaihtojen määrän. Tämä oli ollut mahdollista simultaanisesti tulkatessa tulkkauskopissa tai konsekutiivisesti tulkatessa puhelintulkkauksen yhteydessä. Tällöin tulkki oli merkannut kielenvaihtojen tarkan lukumäärän muistiin ns. tukkimiehen kirjanpidolla tai jollain muulla vastaavalla tavalla.

---

[1] Toiminnanohjauksesta puhutaan silloin, kun kyse on monimutkaisen toiminnan ohjauksesta ja toimintojen yhteensovittamisesta. Käsite on siis laajempi kuin aikaisemmin käytössä ollut tarkkaavaisuuden ohjaus ja sisältää lisäksi esim. tavoitteiden asettelua, toimintastrategian suunnittelua, toiminnan toteuttamista ja sen arviointia.

[2] Tutkimuksessa tulkit jaettiin konsekutiiveihin ja simultaaneihin tulkkien oman arvion perusteella siten, että konsekutiivitulkkien ryhmä oli mahdollisimman ”puhdas”, ts. he raportoivat tekevänsä joko pelkästään konsekutiivia tai joissakin tapauksessa hyvin harvoin myös simultaanista kuiskaustulkkausta. Simultaanien ryhmästä tuli tämän vuoksi paljon heterogeenisempi: joukossa oli muutamia, jotka tulkkasivat pelkästään simultaanisesti ja paljon niitä, jotka tulkkasivat vaihtelevassa määrin molempia.

[3] Viisi tulkkia, jotka kertoivat tässä kyselyssä tulkanneensa konsekutiivisesti, ovat yleisesti arvioineet tulkkaavansa usein myös simultaanisesti, noin kolmasosan tulkkausajastaan (vrt. edellinen alaviite).

Tulokset

Konsekutiivitulkit raportoivat yhteensä 37 tulkkaustilannetta: kuusi tulkkia raportoi yhdestä, viisi tulkkia kahdesta ja seitsemän kolmesta tilanteesta. Tulkkaustilanteet olivat viranomaistapaamisia ja kokouksia (ks. tarkemmin taulukko 2). Kolme tulkkaustilannetta hoidettiin puhelimitse. Tulkit arvioivat raportoimiensa tilanteiden olleen kielenvaihtojen osalta melko tyypillisiä (18) tai hyvin tyypillisiä (17). Vain kaksi tilanteista oli arvioitu melko harvinaisiksi.

Konsekutiiviset tulkkaustilanteet kestivät keskimäärin 3 tuntia 26 minuuttia (vaihteluväli 20 min – 3 pv; 10–12 t/pv). Keskimäärin kielenvaihtoja oli A-kielestä B-kieleen 28 kertaa tunnissa (vaihteluväli 1–80) ja B-kielestä A-kieleen 27 kertaa tunnissa (vaihteluväli 1–80).

Simultaanitulkit raportoivat yhteensä 19 tulkkaustilanteesta: kaksi tulkkia yhdestä, yksi tulkki kahdesta ja 5 tulkkia kolmesta tilanteesta. Jäljempänä on eritelty erikseen tulkkaustilanteet pohjoismaisissa tilaisuuksissa ja erikseen muissa tilaisuuksissa.

Muut kuin pohjoismaiset tulkkaustilanteet (yhteensä 14) olivat Euroopan unionin ja sen eri toimielinten tapaamisia, yksityisten yritysten, valtion ja maakuntien eri elimien seminaareja ja kokouksia (ks. taulukko 2). Tulkit arvioivat nämä tilanteet kielenvaihdon osalta tyypillisiksi (4) tai hyvin tyypillisiksi (6). Vain 3 tulkkaustilannetta arvioitiin harvinaiseksi tai melko harvinaiseksi. Lisäksi yksi tulkki oli jättänyt tyypillisyysarvioinnin tekemättä. Nämä simultaanisesti tulkatut tilanteet kestivät keskimäärin 4 t 55 min yhtä tulkkia kohti (vaihteluväli 2 t – 3 pv; 6 t/pv). Tulkit vaihtoivat A-kielestä B-kieleen keskimäärin 16 kertaa tunnissa (vaihteluväli 0–75), ja B-kielestä A-kieleen 9 kertaa tunnissa (vaihteluväli 0–75).

Pohjoismaisissa kokouksissa lähdekielinä voivat olla suomi, ruotsi, norja, tanska tai islanti. Suomen ja islannin tulkeilta vaaditaan suomen ja islannin lisäksi B-kielen tasoa ainakin yhdestä muusta kielestä (ruotsi, norja tai tanska) ja lopuista kielistä C-kielen tasoa. Suomenkieliset (ja vastaavasti islanninkieliset) puheenvuorot tulkataan ruotsin, norjan tai tanskan kielelle. Koska suomi-islanti-tulkkeja ei yleensä ole saatavilla, niin suomen- ja islanninkieliset puheenvuorot tulkataan releen kautta eli esimerkiksi suomalainen tulkki kuuntelee puheen toisesta tulkkikopista, jossa tulkataan islantilaiset puheenvuorot ruotsiin, norjaan tai tanskaan.

Pohjoismaisten kielten simultaanitulkit raportoivat yhteensä 5 eri tilaisuutta ja arvioivat ne kaikki hyvin tyypillisiksi. Nämä tilanteet kestivät keskimäärin 6 tuntia 13 minuuttia yhtä tulkkia kohti (vaihteluväli 1,4 t – 3 pv; 6–8 t/pv). Normaaleja tulkkaussuunnan vaihtoja suomen ja jonkin pohjoismaisen kielen välillä ja takaisin raportoitiin keskimäärin 11,5 tunnissa (vaihteluväli 0,5–43,5). Tämän lisäksi yksi tulkki arvioi, että lähdekielen vaihtoja ruotsin, tanskan ja norjan välillä oli keskimäärin 482 tunnissa. Yhteensä pohjoismaisten kielten välisiä kielenvaihtoja tapahtui A-kielestä B-kieleen keskimäärin 11 tunnissa ja B-kielestä A-kieleen keskimäärin 188 kertaa tunnissa.

Johtopäätökset

Tämän kyselyn tulokset osoittavat, että konsekutiivitulkit todella vaihtavat kieltä noin kaksi kertaa niin usein kuin simultaanitulkit, kun kielenvaihdoksi käsitetään kaikki lähdekielen vaihdot mukaan lukien tulkkaussuunnan vaihdot. On kuitenkin tilanteita, joissa kielenvaihtoja voi konsekutiivi- ja simultaanitulkkauksessa olla lähes yhtä usein (80 vs. 75 kertaa tunnissa). Samoin voi olla tilanteita, joissa simultaanitulkki ei vaihda kieltä kertaakaan ja konsekutiivitulkki vain kerran.

Lisäksi etenkin Pohjoismaiden väliset kokoukset ja tilaisuudet ovat simultaanitulkkien kannalta erilaisia kuin muut simultaaniset tulkkaustilanteet. Niissä tavanomaisten suomi-ruotsi-kielenvaihtojen lisäksi lähdekielen vaihtoja kielten ruotsi, norja ja tanska välillä voi tapahtua yhden tulkin arvion mukaan keskimäärin lähes 500 kertaa tunnissa yhtä tulkkia kohti.
Yleisenä johtopäätöksenä voidaankin todeta, että kaikki tulkit vaihtavat kieltä usein, joskin konsekutiivitulkit vaihtavat kieltä useammin kuin simultaanitulkit.

Tutkimuksen rajoituksia ja tulevia tutkimustarpeita

Tämän kyselyn tulokset ovat suuntaa-antavia sikäli, että raportoituja simultaanitulkkaustilanteita oli vähemmän kuin konsekutiivitulkkaustilanteita. Lisäksi tutkimus tehtiin tulkkien omien arvioiden perusteella. Vain muutama raportti perustui tarkasti laskettuun kielenvaihtojen määrään. Jatkotutkimuksissa todellisten kielenvaihtojen määrää voitaisiin laskea esimerkiksi tehdyistä tallenteista (konferenssitulkkien tutkimuksessa käytetyt korpukset tai tallennetut oikeusistuntojen pöytäkirjat jne.). Tällöin pystyttäisiin tarkemmin määrittelemään myös simultaani- ja konsekutiivitulkkaukseen käytetty aika.

Jatkossa olisi myös kiinnostavaa selvittää tarkemmin, missä määrin simultaanitulkeilta vaaditaan useita lähdekieliä ja kuinka usein he vaihtavat lähdekieltä silloin, kun tulkkaavat äidinkieleen tai äidinkielestä vahvaan B-kieleen. Tällainen monitahoinen selvitystyö voisi auttaa tulkkien koulutuksen suunnittelussa.

Aivokuvantatutkimuksen puolella taas olisi kiinnostavaa tutkia, miten tulkkaussuunnan vaihto ja lähdekie-

len vaihto poikkeavat toisistaan tai vastaavasti tilanteista, jolloin vaihtoa ei tapahdu, sekä mistä erot voisivat johtua. Tällaiseen tutkimukseen olisi hyvä ottaa mukaan myös muiden kuin tulkkeina toimivien kaksikielisten tietoiset ja tahattomat kielenvaihdot: ovatko ne ehkä erilaisia kuin tietoiset tulkkaussuunnan tai lähdekielen vaihdot? Myös tulkeilla saattaisi ilmetä tilannekohtaisia eroja: ehkä toiminnanohjaus aivoissa riippuu siitä, vaihtuuko tulkkaussuunta vaiko vain lähdekieli tai siitä, vaihtaako tulkki vapaa-aikanaan kieltä tietoisesti tai tahattomasti. Tällainen tutkimus voisi valaista myös sitä, onko kielenvaihdoissa varhaisten ja myöhäisten kaksikielisten välillä eroja, jotka riippuisivat siitä, missä ammatissa he ovat toimineet.

Teksti: Sinikka Hiltunen ja Gun-Viol Vik

Sinikka Hiltunen on toiminut kauan tulkkina ja kääntäjänä ja hänellä on maisterin tutkinto sekä kääntämisestä ja tulkkauksesta että kognitiotieteestä. Tällä hetkellä hän on kognitiotieteen tohtorikoulutettava Helsingin yliopistossa. Tulevan väitöskirjan tavoitteena on tutkia eksperttien muistia ja toiminnanohjausta. Kohderyhmänä ovat erityisesti simultaani- ja konsekutiivitulkit. Lisätietoja löytyy Helsingin yliopiston Tuhat-palvelusta https://tuhat.helsinki.fi/portal/fi/persons/sinikkahiltunen (dab3fc1a-752a-4d6e-bdc6-5985a1ca36fa).html ja tutkijan kotisivulta: www.muistikuisti.net

FT Gun-Viol Vik on toiminut tulkkauksen yliopistonlehtorina, tutkijana ja konferenssitulkkina. Hänen tutkimusintresseihinsä kuuluvat mm. tulkkien asiantuntijuuden kehittyminen sekä organisaatioiden kaksi- ja monikielisyys. Hän työskentelee Diakonia-ammattikorkeakoulussa tulkkauksen yliopettajana.

Kirjallisuutta:

Bosch, S., Leminen, A. (2018). ERP Priming Studies of Bilingual Language Processing, Bilingualism, January.
García, A. (2014). The interpreter advantage hypothesis. Preliminary data patterns and empirically motivated questions, Translation and Interpreting Studies, 9:2, 219–23.
Grosjean, F. (1998). Studying bilinguals: methodological and conceptual issues. Bilingualism: Language and Cognition, 1, 131–149.
Hiltunen, S., Mäntyranta, H., Vik, G.-V., & Kalakoski, V. (valmisteilla). On differences between simultaneous and consecutive interpreters in memory and executive functions.
Lee, S-B. (2015). Developing an analytic scale for assessing undergraduate students' consecutive interpreting performances, Interpreting, 17:2, 226–254.
Lehtonen, M., Soveri, A., Laine, A., Järvenpää, J., de Bruin, A., ja Antfolk, J. 2018. Is bilingualism associated with enhanced executive functioning in adults? A meta-analytic review. Psychological Bulletin, julkaistu
verkossa 1.3.2018, http://dx.doi.org/10.1037/bul0000142.
Liebscher, G., & Dailey-O'Cain, J. (2005). Learner code-switching in the contentbased foreign language classroom. The Modern Language Journal, 89, 234–247.
Proverbio, A., Leoni, G., & Zani, A. (2004) Language switching mechanisms in simultaneous interpreters: an ERP study, Neuropsychologia 42, 1636–1656.
Yang, H., Hartanto, A. & Yang., S. (2016). The complex nature of bilinguals' language usage modulates
task-switching outcomes, Frontiers in Psychology, 7.

SKTL:N UUDET JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Aalto-Potapenkof, Irmeli, II ja IV, Espoo
Autio, Anni, II, Helsinki
Hellberg, William, II, Helsinki
Hirvonen, Pia, II, Helsinki
Järvinen, Kaisa, II, Helsinki
Lehtonen, Pia, II, Lappeenranta
Lindström, Saara, III, Tampere
Ollikainen, Anna-Leena, II, Tampere
Pekander, Heidi, II, Riihimäki
Raitakari, Tommi, II, Turku
Slivinskaite, Rasa, IV, Helsinki
Suitiala, Tanja, II, Helsinki

Opiskelijajäsenet

Hannula, Satu, II, Helsinki
Holmberg, Pia, II, Turku
Malinen, Veronika II ja IV, Helsinki
Rämö, Susanna, II, Forssa

Tervetuloa jäseniksi!

Scandinavian Language Associations' Meeting (SLAM)
In Pursuit of Excellence in the Language Industry

Pohjoismaisten kääntäjä- ja tulkkijärjestöjen konferenssi Malmössä lauantaina 15.9.2018

Paikka: Sankt Gertrud -konferenssikeskus, Malmö, Ruotsi
Huom! Paikka vaihtunut Kööpenhaminasta Malmöhön.

Konferenssin kieli on englanti.

Plenaristi:
Judy Jenner – Lessons from business school: The Entrepreneurial Linguist
Kääntäjämestarin kirjan englanninkielinen esittely.

Lisätietoja sekä alustava ohjelma löytyvät SLAM-verkkosivuilta www.slamconf.com.

Hinta: 1 500 SEK
Tervetuliaisvastaanotto Kööpenhaminassa perjantaina 14.9. Hintaan, 430 SEK, sisältyy bussikuljetus Malmöstä Kööpenhaminaan ja takaisin.
Juhlaillallinen lauantaina 15.9. Malmössä 750 SEK

Konferenssia voi seurata sosiaalisessa mediassa aihetunnisteella #SLAMConf2018.

SLAM!
SCANDINAVIAN LANGUAGE ASSOCIATIONS' MEETING